

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 25 korona.
 Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyzet: 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Együttés petit sor: 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐHERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Szerda, október 25.

Mal számunk főbb közleményei:

- A háború a Házban.
- Teljes ülés a kamarában.
- Tisza István gróf a városokért.
- Az aradi pénztári orvosok ügye.
- A német császár barátja — orfeumi direktor.
- A lópusztító terepverseny
- Bírák előtt az edelényi rablógyilkos.
- Ferdinánd Károly főherceg kizárása a Habsburg-házból.
- Meglopott lippal iparos.
- Tarkaságok.

Vidéki ipar és kereskedés

Arad, október 24.

Beöthy László kereskedelemügyi miniszter ma letette a hivatalos esküt. Szerdán elfoglalja hivatalát és megkezdí a munkát abban a minisztériumban, ahol a legtöbb dolog vár elintézésre. A Héderváry-kabinet, melynek Hieronymi Károly elhunytá óta nem volt külön kereskedelemügyi minisztere, ő most egy rendkívül értékes munkaerővel nyert kiegészítést. Beöthy László munkaképességéről, erejéről és közgazdasági érzékéről csak az új kereskedelemügyi kormány működése és cselekvései nyomán mondunk véleményt, mert minden jel arra mutat, hogy az új miniszter legelső akciói már, szenzációs meglepetéssel lépnek ki az ország közgazdasági fórumára.

Beöthy László ismeri az ország városainak fejlődési törekvéseit és ismeri azokat a gazdasági erőket, me-

lyeknek csak egy-egy szikra kell, hogy fellángoljon az ország minden részében. Aki nem foglalkozik örök életében azokkal a legnagyobb politikai koncepciókkal, melyeknek régi sablonja van már a miniszteri burókban; aki életének javát az ország vidékei központjain töltötte el; aki a székesfőváros centralisztikus berendezéseinek káros, sőt kóros hatását nem csak elméletből hallotta emlegetni, hanem közvetlenül ismeri is, — az bizonyára nem fog behunyni szemmel elhaladni az olyan vidéki aspirációk mellett, melyeknek érvényesülése az egész ország érdekében, sőt a főváros fejlődésének érdekében is fontosak; de melyek eddig nem érvényesülhettek azért, mert ezeket felismerni, ezeknek az értékét megbecsülni az tudja csupán, — akinek alkalmá volt közvetlen tapasztalatból megérezni, hogy ha ezek az aspirációk nem teljesülhetnek, — olyan anyagi előnyök pusztulnak el miatta, melyekből az ország és a főváros gazdasági élete bőségestáplálékot nyerhetne magának.

Ilyen jogosult aspirációk például azok, amelyekről az aradi kereskedelmi és iparkamara ma teljes ülésén is sok szó esett. Egy-egy vidéki központ részére bizonyos mértékű tarifaközvetményeket igényelnek egyrészt azért, hogy e kedvezmények által bizonyos mezőgazdasági és ipari termelést sokszorosíthassanak, másrészt,

hogy az ilyen vidéki gócpontokon a kereskedelmi forgalmat fokozzák. Ilyen jogosult aspiráció továbbá, hogy egy-egy országrész speciális viszonyai és nyers termelvényei a nekik megfelelő gyári vagy egyéb ipari feldolgozás eszközeihez juthassanak.

Eddig is sok milliót fordított a kereskedelemügyi kormány az ipar és kereskedelem fejlesztésére. Tudjuk, hogy ezek a közvetlen támogatások — ha néha balul ütöttek is ki — sok esetben igen hasznos eredményeket tudtak produkálni. Ismerjük azonban el azt, hogy a közgazdasági életnek azok az eszközei, melyekkel a fejlődést ily módon igyekezett eddig is előmozdítani a kereskedelemügyi kormány, — részben és talán túlnyomó részben a külföldi tőke beédesgetésére és hasznosítására fordítottak, — másrészt pedig csak igen kis területet tudtak benépesíteni az iparfejlődés és a kereskedelem tág mezőin. Ennek pedig az oka nem más, mint az, hogy a támogatási politika más eszközöket, mint a pénz- és gépadományozást nem ismert.

Beöthy Lászlóról tudjuk, hogy ő egy nagy országrész véreinek minden lüktetését érezte a saját ereiben és ő tudja, hogy itt vibrálnak a levegőben ezernyi számra az értékes közgazdasági gondolatok, melyek csak azért nem termékenyülhetnek meg, mert nincs elég erős erkölcsi támaszuk. Ezernyi gondolat él itt, mely

Férfi fuffang.

Írta: Lila.

A kis fürdőhely parkjából jókedvűen, vigyan indult el a társaság az erdő felé. Már napok óta tervezték ezt a kellemesnek látszó kirándulást, míg végre elhatározták, hogy megteszik a másfél óra hosszú útát. Különösen a leányok kívánták most e kirándulást és ennek legfőbb indító oka Dénes Gábor volt.

Dénes Gábor hat nappal ezelőtt jött a fürdőhelyre és megnyerő alakjával, kihívó szabad modora által valami beteges szenvedéssel tudta magához láncolni a leányokat...

— Ez nem közönséges férfi — suttogták egymás között a leányok. A nézésében van valami simogató beszédesség, valami delejes varázs. A magatartása az igazi, a tökéletes férfit árulja el...

És a leányok titokban elhatározták, hogy ki kellene eszelni valami hosszú kirándulást, de oly feltétel alatt, ha Dénes is velük tart.

Diósi Edith a legbátrabb leány magára vállalta a fiatalember meghívását és miután az a legnagyobb örömmel fogadta el ezen meghívást, a leányok lázas készülődésbe kezdtek. Mindegyiknek gondja volt, hogy melyik ruháját vegye fel, milyen frizurát csináljon, melyik harisnyája a legáttörtebb...

Diósi Edith készülődött a leglázasabban. Hisz az ő érdeme, hogy Dénes velük lesz, ő

hívta meg a kirándulásra. És ezen meghívás óta már épen háromszor beszélt a fiatalemberrel. E háromszori találkozás teljesen elegendő volt arra, hogy Edith érvényre juttassa teljes kacérságát a fiatalember előtt. Pajkos, csintalan leány volt. Lassan, fokozatosan felemelkedett a pajkosság magaslatára Dénes előtt, úgy hogy a harmadik találkozásnál Edith nyíltan, leplezetlenül elárulta a fiatalembernek, hogy neki csak olyan férfiak tetszenek, mint ő...

Edith biztosra vette, hogy a kirándulás ideje alatt a fiatalember majd kizárólag vele foglalkozik, mert hisz ő ismeri legjobban őt.

Azonban csalódott.

Ahogy megindult a társaság, a fiatalember Radó Liszka mellé lépett és a legmélyebb beszélgetésbe merültek. Ez a Radó Liszka egy fehér arcú, örökké mosolygó szemű leány volt, akit otthon arra oktattott a mamája, hogy a fiatalemberek csak a szende, naiv teremtéseket szeretik, akiket nem az élet külsőségei ragadnak el, hanem komolyan tudnak gondolkozni. És akik nem cáfolják meg holmi üres beszéddel a férfi szavait.

Liszka tehát édesanyjának oktatásához méltóan komoly fejbólintással hagyta helyben a fiatalember minden szavát, csak a szeméi mosolyogtak erősebben, mikor érezte, hogy a fiatalembernek valamelyes dologban nincs igazsága. De azért nem volt ellenvetése. Isten ments. Az akaratos természetű, kötekedő, szavakba kapaszkodó leányokat nem szeretik a fiatalemberek. Szóval, ha Dénes Gábornak ép ellenkező

felfogása volt valamiről, Liszka helybenhagyólag bólintott a fejével... A sok beszéd között átment a téma: a szerelemre. Különböző aforizmákat hozott elő Dénes és mialatt a szerelemről beszélt, a leány úgy vélte, hogy a fiatalember szemé, hangja tüzesebb lesz... Szóval Liszka azért volt leány, hogy fehér lelkébe odatolakodjon egy érzés, mely ezt sugja neki: „Ez a fiatalember szerelmes beléd”...

Diósi Edith elkeseredetten vizsgálta manikűrözött körmeit és mint egy halálraélt, úgy lépkedett egy vöröshajú fiatalember oldalán.

— Még csak ide se pillant — dühöngött magában és arra kérte az Istent, hogy tegyen az Isten csodát és hulljon le Radó Liszka összes loknijára, mert egész bizonyos volt benne, hogy hamis.

— A loknijai gabalyították meg bizonyára Dénest. Az egész leány nem mutatna semmit, ha nem díszítenék fejét ezek a loknik... És milyen kimértek, milyen határozottak a lépései, mintha csak otthon tükör előtt tanulta volna...

Edith nem is hallotta, mit beszél hozzá kísértője, ő csak egyre Dénest és Liskát figyelte, minden gondolata, minden érzése feléjük irányult.

Másfélórás gyaloglás után végre elértek az erdőhöz. A vadász kunyhó körül letelepedett a társaság, majd egy kis pihenő után párokra oszolva körüljárták az erdőt.

Mire vissza akartak indulni, már alkonyodni

sem pénzbeli segítséget, sem gépadományokat nem igényel, mely mégis virágzó iparnak, virágzó kereskedelemnek tudna életet adni, ha, sokszor apró értékű egészen kis jelentőségű erkölcsi oszlopokra támaszkodhatnék.

Egy kis szállítási kedvezmény, egy kis előnyös hitelnyújtás, egy kis bélyeg vagy vámkedvezmény, egy kis hajtóerő, egy-egy fogyasztási vagy közlekedési előny, — sokszor komoly vállalatoknak képezheti létfeltételét. A közgazdasági élet erdői ezek, melyeket nem tudunk meglátni a fától.

Beöthy László tudja, hogy már létező üzletek és ipartelepek jutnak a tönk szélére azért, mert ilyen apró jelentőségű támasztékokat találni képtelenek, — holott ezek a vállalkozások viselik azt a képességet, melylyel a fogyasztást fokozni lehet, vagy legalább is a szükségletet teljesen kielégíteni kellene.

Ezek az apróbb vállalkozások kereseti alkalmakat teremtenek, független polgárságot nevelnek, akik a fogyasztás részesei lesznek, — ezekre a vállalkozásokra eddig komoly figyelmet fordítani nem lehetett. Eddig az volt a felfogás, hogy az ipar és kereskedelem fejlődését csakis nagy gyárak és vállalatok támogatásával lehet előmozdítani. Azt kerestük, hogy a támogatásért minél több munkás találjon foglalkozást, holott még nem szükséges — ami szerény véleményünk szerint a magyar polgárságot beleszorítani a gyári munkások osztályába, mert volna itt még alkalom arra, hogy a gazdasági életnek ugynevezett önálló individuumokat neveljünk.

Rendkívül nehéz munka ez, mert ezen a területen a szédelgés kalandoraival is találkozni fogunk; de ha gondos körültekintéssel intézzük és a pénzbeli ajándékozások helyett érdemes embereknek adunk munkaalkal-

makat elérhetjük azt az eredményt, hogy az ország fővárosából szétáradó ipari és kereskedelmi cikkek feldolgozása és forgalomba hozatala szervezettebb, intenzívebb lesz és a vidéki centrumokban is megsokkasodik a fogyasztóképes polgárok száma.

A háboru a Házban.

— A miniszterelnök válasza Apponyi interpellációjára. —

— A képviselőház ülése. —

Budapest, október 24.

A Ház osztatlan figyelme mellett a mai ülés végén válaszolt Héderváry gróf miniszterelnök Apponyi Albert grófnak az olasz-török háború dolgában előterjesztett interpellációjára. Apponyi Albert gróf tudomásul vette a választ s a Ház egyhangú helyeslése közben mutatott rá azokra a szempontokra, amelyek külügyi hivatalunknak a további békítő munkát kötelességévé teszik.

Berzeviczy Albert elnökölt az ülésen. A bemutatott kérvények közül háromra névszerinti szavazást kértek. Az elnök indítványára a miniszterelnök válaszában meghallgatására negyed kettőkor tér át a Ház. A napirendből ezután két névszerinti szavazást intéztek el.

Héderváry Károly gróf miniszterelnök bejelenti, hogy Apponyi Albert grófnak a hadügyminiszter címzése dolgában hozzá intézett interpellációjára holnap válaszol.

(A miniszterelnök válasza.)

Héderváry Károly gróf miniszterelnök ezután válaszol Apponyi Albert grófnak az olasz-török háború dolgában hozzáintézet interpellációjára. Arra való tekintettel, hogy az interpelláció fontos nemzetközi viszonylatokat érint, a választ írásba foglalta, de mivel annak fölolvasása neki nehezebb esnék, az igazságügyminisztert kéri meg, hogy olvassa föl azt.

Székelly Ferenc igazságügyminiszter fölolvasa a választ. Az olasz-török viszony már régebben foglalkoztatta a közös külügyminisztériumot s igyekezett is oda hatni, hogy a két állam között a viszony ne zavartassék meg. Olaszországnak gazdasági érdekei voltak Tripolisban s a közös külügyi hivatal Konstantinápolyban adott barátságos tanácsaival arra törekedett, hogy ez érdekek iránt török részről barátságos érzésekkel viseltessenek. Az előbbi török kormánytól azonban ezek a tanácsok nem ta-

láltak kellő megértésre. Törökországok e magartatása vitte Olaszországot határozott lépésekre. Olaszország a maga lépéseiről nem értesítette ugyan szövetségeseit, ami azonban barátságos figyelemből történt, mivel Olaszország el volt határozva arra, hogy akcióját idegen közbenjárástól befolyásoltatni nem engedi. Külügyi hivatalunk ezután is fáradozott azon, hogy a konfliktus elsimítására alapot találjon s ha e törekvés nem is járt sikerrel a kellő pillanatban, újra lépéseket tesz. Az adriai és balkáni érdekeink tekintetében birjuk Olaszország határozott ígéretét, hogy ott minden zavaró momentumtól tartózkodni fog. Kereskedelmi érdekeink védelmében a közös külügyminiszter oly intézkedéseket szándékozik tenni, amelyek alkalmasak érdekeink teljes megvédésére. (Élénk helyeslés.)

Héderváry Károly gróf hozzáfűzi még ehhez, hogy a magyar kormány a külügyi mozzanatokról mindig kellő időben értesítést kap s törvényes befolyását érvényesítheti. (Helyeslés.)

(Apponyi a béke mellett.)

Apponyi Albert gróf konstatálja, hogy a válasz kiterjedt interpellációjának mind az általános nemzetközi szempontokra vonatkozó, mind pedig a mi érdekeinket érintő részére. Azok, akik a béke létrehozásán fáradoznak, nemcsak a mi, hanem az egész művelt világ elismerésére számíthatnak. (Általános élénk helyeslés.) Örömmel tapasztalja, hogy e kijelentése a Ház minden oldalán viszhangra talál. (Általános helyeslés.) A miniszterelnök válaszában második része még megrögzötöb, mert Olaszországnak arról a határozott szándékáról és kijelentéséről tájékoztat, hogy a Balkánon és az Adrián minden háborús akciót elkerül. Ennek a kijelentésnek őszinteségében és komolyságában nem szabad kételkednünk. Mindzsek folytatán a miniszterelnök válaszáat tudomásul veszi. (Általános, élénk helyeslés és éljenzés.)

A választ a Ház is tudomásul vette s ezzel az ülés fél kettőkor véget ért.

A horvát bán lemondása. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Tomasič Miklós horvát bán ma a miniszterelnök útján benyújtotta öfelségének lemondását. A bán arra hivatkozik, hogy a horvát szlavon országgyűlés jelenlegi összeállításánál fogva nem remélheti, hogy a kötséget elfogadják. Az utóbbi időben személyét is súlyos támadások érték s e két körülmény lemondásra készíteti. A király, mint beavatott forrásból értesülünk, a lemondást nem fogja elfogadni, sőt a hivatalos lap egyik legközelebbi száma a királynak ezt az elhatározását nyomatékosan be is fogja jelenteni.

kezdt és a gyaloglástól kifáradva, elhatározta, hogy hajón térnek haza.

Edith szívében mindjobban elmérgesedett a harag... Dénes az alkonyat homályában beleszaladt Liszkába és mikor a hajóra értek, kiválasztottak egy olyan helyet, ahol zavartalanul folytathatták a beszélgetést.

Ahogy Edith szívében nőtt a harag, az elkeseredés, ezzel arányban nőtt Liszka boldogsága is. Hogyisne! A fiatal ember egész idő alatt szerelemről osovag és habár nyíltan nem is árul el semmi érzelmeket vele szemben, de burkolt beszéde bizonyára oeltudatos és találó akar lenni... Liszka így gondolta ezt. Először gondolta és mire a hajóra értek, már érezte is... Annyira hatálmában volt ennek az érzésnek, hogy amikor teljesen besötétedett és kéz-kézben pihent, testét lelkét átjáró gyönyörrel gondolta magában:

— Te vagy a férfi, akire én álmaimban gondoltam...

— Menjünk kicsit a társaság közé. Talán nehezebbnek is, hogy annyira elmaradtunk — szólt most hirtelen minden átmenet nélkül Dénes és máris a piros plüssel bélelt étterem felé tartott, ahol vig borozás közt találta a kirándulókat.

Liszkanak egy csöppet sem volt inyére ez, először is, mert a legfontosabb pillanatot vélte megszakítani, másodsor meg attól félt, hogy arcvonásairól mindenki leolvassa rejtett gondolatait, érzéseit...

Edith épen egy pohár bort hörpintett ki, mikor az étterembe léptek. Abban a pillanat-

ban, ahogy megpillantotta Dénest, finom kéz mozdulattal megtörölte a száját, félre tolta maga elől a poharat és egy ujságot vett elő. Lassan, észrevétlenül átesusztott a másik asztalhoz, ahol senki sem ült... És e percben megszólalt benne az asszonyi démon:

„No most rajta Edith, legyen eszed! Tedd keresztbe a lábadat, hogy az áttört hártyád és ezzel kapcsolatban a formás lábad is érvényre jusson... Hírapl össze jól az ajkadat, hogy piros legyen, mint a kívánatos alma...”

Elmélyedve lapozgatta az ujságot, de fél szemmel már látta, hogy kísérleteinek eredménye lett, amennyiben Dénes mosolyogva, udvarias hajlongással közeledett feléje... A másik fél szemével meg Liszkát figyelte, mint sápadozik és mint pirosodik az arca ennek látára...

Másnap reggel, ahogy Liszka kinézett a parkba, Dénest pillantotta meg egy padon.

Gyorsan magára kapta legzsebb pongyoláját és lesietett hozzá. Mosolyogva közeledett Dénes felé. Mosolygott, pedig nagyon fájt neki ez a mosoly, azonban ép ezért akart minél jobban mosolyogni... Ne lássa a férfi, hogy faj neki sz, amiért az este oly sokat foglalkozott Edithel. Nyájasan nyújtotta feléje kezét és a tegnapi abbanhagyott érzelgős hangon kezdte meg Liszka a beszélgetést:

— Az éjjel magát láttam álomban... De hisz nem csoda...

Dénes mosolyogva próbált ez őszinte, nyílt szavakra. Mosolyogva próbált, de most sehog-

sem tudott. Botjával különféle betűket rajzolt a homokban és bambán, élettelen arckifejezéssel bámult a földre, mint aki egy szót sem tudna szólni... Végre rekedt, kifejezéstartelen hangon megszólalt:

— Ön egy angyal Liszka! Egy valószínű angyal és e percben legjobban megérdemelné, hogy a lábai alá vessem magam, hogy itt fetrengjek maga előtt... De nem tudom megtenni. Hogy miért? Én egy bűnös, rossz lélek vagyok. Nincs bennem kifejlődve a jó iránt érzésem... Én a bűn embere vagyok. Aki egész életében csak a rossz felé hajlotam, csak ez iránt voltam fogékony... Én nem tudom megbecsülni a tiszta fehér őszinteséget. Nincs kifejlődve bennem ez az érzés... Engem nem tud lekötni egy szolid, fehér lelkű leány... Én kikecagom e naivságot és gyűlölöm a komolyságot a nőben... Engem egy szolid teremtés untat... Nem tehetek róla, de így van ez. Belátom, hogy nagy hiba, de még sem tudok segíteni rajta...

Liszka úgy érezte, mint aki a mérhetetlen magasságtól hirtelen a földre pottyan. A szája széle rángatózni kezdett és mikor felélni akart, úgy érezte, hogy minden szó a torkára szorult...

Ép e percben közeledett feléjük Edith. Liszka lassan felemelkedett a padról és még mielőtt odaért volna Edith, megsértett önértetének minden keserűségével vonagló ajakkal, egy drámai hősnőhöz méltó mozdulattal mondta:

— Hamar megváltozott a gondolatvilága.

Teljes ülés a Kamarában.

(Uj kereskedelmi miniszter. — A Maros szabályozása. — Építőipari követelések biztosítása. — Államvasuti tarifareform. — Telefon ügyek. — Munkabérfizetések napjának megváltoztatása. — Mentőtanfolyam Aradon. — Automobilsoffőr iskola. — Csódszakértők ki-nevezése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Ma délután 5 órakor tartotta a nyári szünet óta első teljes ülését a kamarai székház dísztermében az aradi Kereskedelmi és Iparkamara. A teljes ülésen, amelyen Ottenberg Tivadar kamarai elnök elnökölt, a kamarai tagok csaknem teljes számban jelentek meg. A nagy érdeklődést indokolta az a körülmény, hogy az ülés napirendjén a hazai közgazdasági életnek csaknem valamennyi aktuális kérdése szerepelt.

Az ülést Ottenberg Tivadar kamarai elnök nagyszabású megnyitó beszéde kezdte meg. Mindvégig élénk érdeklődéssel és nagy figyelemmel hallgatott elnöki megnyitó felolvasottakat a kérdéseket, amelyek a hazai kereskedelmet és ipart előmozdítani óhajók gondolatát jelenleg foglalkoztatják. Ley kiterjeszkedett vámpolitikánk újabb fejlődésére, azokra a kívánásokra, amelyeket a kereskedelem és ipar az újabb kereskedelem-politikai és vám-szerződésekkel szemben támaszt, a drágaságnak a társadalom minden rétegét mélyen érdeklő nagyszabású kérdésére, közlekedés-ügyünk reformálására, revezetesen az államvasuti tarifareformra és a telefonigazgatásban tervezett újításokra. A nagy hatást keltő beszéd végén javaslatot tett Beöthy Lászlónak, az új kereskedelemügyi miniszternek, valamint a miniszteri volt tanácsosokká kinevezett Micsek Endre és Barthos Andor miniszteri osztálytanácsosok üdvözlésére, amit a teljes ülés egyhangulag elfogadott. Végül szíves üdvözléssel köszöntötte az új kamarai ciklusban a teljes ülésben első ízben megjelent kamarai levelező tagokat.

A kamarai elnök megnyitója után Nemess Zsigmond dr. orsz. képviselő, kamarai levelező tag kért szót és nagy lelkesedést keltő beszédében mordított a levelező tagok nevében hálás köszönetet az elnökség részéről nekik jutó meleg üdvözléstől. Nem tartja ugyan szükségesnek, hogy erős fogadalmat tegyen, de nem mulaszthatja el erőteljesen hangsúlyozni, hogy

Tegnap még imponált magának a szolid, komoly leány... De sebaj! Udvaroljon csak Edithnek...

Liszka sehogy sem tudott megbarátkozni a helyzettel. Várta a pillanatot, amikor Edithnek szemébe vághatja, hogy kacér, kihívó viselkedésével erővel elhódította tőle Dénest. Azonban erre csak nem került alkalom. Edithet mindig Dénes társaságában látta.

Igy mult el tiz nap.

A tizenegyedik napon, végre megragadta azt a pillanatot, amikor Edith egymagában sétált a parkban.

Ahogy most Editre nézett, valami fátyolosított szomorúságot olvasott ki a szeméből. És még mielőtt szólni akart hozzá, Edith panaszosan elkezdte:

— Dénes ma reggel elutazott.

— Sajnálja? — kérdezte gunyos hangon Liszka és már gyurta a gondolatokat, hogy mit fog mondani Edithnek.

— Hogy sajnálom-e? Igen sajnálom... De nem őt, hanem hogy egyáltalában szóba álltam vele. Tíz napig elhalmozott a legszebb szavakkal ugyannyira, hogy lassan-lassan mind bizalmasabbak lettünk egymáshoz... Tegnapelőtt es'e még együtt ültünk a holdvilág fényénél és csókkal halmozta el a kezem. Tegnap egész váratlanul elhidegedett. Fel sem ismertem benne az ő megszokott etikettszerű egyéniségét... De ez mind semmi... Hanem az fájt legjobban, hogy tíz napi udvarlás után ki-méletlenül nyersséggel azt a kijelentést tette,

minden erejével azon fog munkálkodni, hogy a kamara által képviselt két közgazdasági tényező, a kereskedelem és az ipar ebben a kiválóan politikai országban is az őt megillető fontos szerephez jusson.

Foglalkozott a kamarai teljes ülés a Maros szabályozásának fontos kérdésével. Megállapította a kamara, hogy a Maros hajózhatóvá tételének munkálatai tulságos lassúsággal haladnak előre s hogy ennek oka nagyrészt abban keresendő, hogy a vízi beruházásokra előirányozott összegekből a marosi munkálatokra fordítandó összegeket a földművelésügyi minisztérium már évek óta más folyók — leginkább a Sajó és Sió — szabályozási munkálataira használja el, jöllehet egészen bizonyos, hogy a Maros hajózhatóvá tétele sokkal fontosabb és országosabb érdek, mint akár a Sajóé, akár bármelyik más folyóé. A kamarai teljes ülés Varjassy Lajos dr. titkár javaslatára kimondta, hogy ez ügyben a minisztériumhoz felterjesztést intéz s hasonló eljárás céljából megkeresi mindazon törvényhatósági és közigazgatási bizottságokat és érdekképviseleti testületeket, amelyeknek területét a Maros hajózhatóvá tételének kérdése érinti.

Az építkezésekkel kapcsolatos vállalkozási és munkabér-szerződésekből eredő követelések biztosításának kérdéséről Zima Tibor II. titkár tartott előadást. A külföldi törvényhozásai már legnagyobb részben intézményesen gondoskodtak arról, hogy az építő-vállalkozók megvédessenek ama visszaélések ellen, amelyeknek ok helyenkint és esetenként az építető telektulajdonosok részéről, a szakmánként vállalkozó építőiparosok pedig rendszerint a vállalkozók részéről ki vannak téve. Telektulajdonosok építetnek s mire a kész épület árának megfizetéséről van szó, az építési vállalkozó az ingatlant annyira megterhelve találja, hogy a maga követelésének jelzálogi biztosítására már nem kerülhet sor; a kisebb, szakmánként vállalkozó iparosok pedig — erre számtalan példa történt Aradon is — a generál-vállalkozók részéről vannak hasonló károsodásoknak kitéve, melyeken csak úgy lehet segíteni, ha az építkezésben résztvevő iparosok követeléseinek a telek értékén túl elsőbbség biztosítatik, vagy ha az építető a vállalkozóval szemben, az pedig az iparosokkal szemben biztosíték letételére köteleztetik, vagy végül ha építető és vállalkozó egyetemlegesen felelőssé tételnek egy építkezésben résztvevő iparosok követeléseinek kifizetése tekintetében. A teljes ülés e tárgyban elfogadta az elnökségnek azt az előterjesztését, hogy a kamara az érdekelt vállalkozókkal és iparosokkal beszélje meg a kérdés rendezésének szükségét s lehetőleg azt a módot is, melyen e

hogy ő ki nem állhatja a vig leányokat... Hogy őt csak egy sápadt fehér arc, egy szolid lélek tudja érdekelni...

Liszka értelmetlenül nézett hol Edithre, hol saját maga elé. Csakugyan így lenne ez? Vagy csak gunyolódni akar vele ez a leány? Nem tudott eligazodni gondolatain. Hisz neki ép az ellenkezőjét mondta...

...Ezalatt a vonat fülkéjében Dénes vigan szívta cigarettáját és úgy halgatta vele utazó barátjának szerelmi ügyeiről szóló elbeszélést.

— Hidd el — jegyezte meg a barát — száz nő közül kilenvenkilenc szerelmes lesz mindjárt belénk a hétköznapi udvarlás után... Nem tudják átgondolni, hogy a mi udvarlásunk a kötelességszerű udvariasság kuforrása... És ami a legrettentőbb, szerelmi megjegyzésünket cölzásnak veszik... Legutóbb egy doktor leánya körül legyeskedtem és a kicsike annyira belém gabalyodott, hogy most magam sem tudom, mikép szakítsak.

— Ládd nekem egy nagyszerű módszerem van, — mosolygott ravaszul Dénes. — Abban a pillanatban, amikor észreveszem, hogy a kicsike belém gabalyodik, egyszerűen azokat a tulajdonságokat méltatom, amit fel nem fedeztem nála. A jónál rosszat, a rossznál pedig a jót hozom fel... Ezzel én tisztázva vagyok és megyek tovább...

Itt jóízűen felkacagott, de ahogy most szeme elé rajzolódtott Liszka és Edith akaratlanul is az ajkára szorult:

— Szegény kicsikém...

visszaélések a mi viszonyaink között intézményesen megszüntethetők lehetnének.

Allást foglalt a kamarai közgyűlés az államvasutak teheráru tarifájának a most be-terjesztett állami költségvetéssel bejelentett terve ellen.

Tárgyalta a teljes ülés a kereskedelemügyi minisztériumnak a jelenlegi telefontarifák módosítására vonatkozó munkálatait is. Ez ügyben felterjesztést fog intézni a kamara a miniszteriumba és kérni fogja, hogy a távolsági forgalomban tervbe vett díjakat és a megállapított zónákat a kereskedőkre és iparosokra nézve kedvezőbb módon állapítsa meg. Ezzel kapcsolatban szóvá tették azok a panaszok is, amelyek a helybeli telefon előfizetők részéről az aradi telefon központtal szemben felemlítettek. A kamara, bár egy ízben a szinte türelmetlen állapot megváltoztatása érdekében a postafőnökségnél közbenjárt, a helyzet azonban azóta nem nagyon változott, amiért is a teljes ülés újabb lépések megtevését szükségesnek látta.

Mátyás Jenő kamarai fogalmazó referatuma alapján hozzájárult a kamara ama előterjesztéshez, hogy a kerületben levő iparvállalatok kéressenek fel arra, hogy munkásainak a bérért ne mint eddig, szombaton este, hanem részben a munkások érdekeire, részint az iparvállalat zavartalan működésére való tekintettel mindig a hetivásár napját megelőző napon fizessék ki.

Helyeslőleg vette tudomásul a teljes ülés, hogy az elnökség felterjesztésében arra kérte a kereskedelemügyi minisztert, hogy Aradon, tekintettel a város fejlet automobil iparára, a fa- és fémipari szakiskolával kapcsolatban egy automobilsoffőr-tanfolyam rendeztesse.

Általános kereskedői körökben a panaszamiatt, hogy a törvényszékek a csódvagyon leltározása alkalmával nem szakembereket alkalmaznak becsücsökként. Minthogy az igazságügyminiszternek a kamarához intézett leirata szerint nincs törvényes akadálya annak, hogy a törvényszékek teljes tanácsa a törvényszéki elnök előterjesztésére a hites törvényszéki becsücsök mellőzésével szakembereket alkalmazzon a csódvagyon leltározásánál, a kamara teljes ülése elhatározta, hogy a kerületbeli törvényszékek elnökeinek előterjesztést tesz s javaslatba hoz szakembereket, akiket az aradi törvényszék számára a mai közgyűlésen már ki is jelölt. A gyulai, szegedi és dévai törvényszékek számára az elnökség fogja a kinevezendő szakértőket kijelölni.

A közgyűlés a kamara levelező-tagjaiul megválasztotta: Szathmáry Károly gépüzemigazgatót, Siket Traján nagyváradi posta- és táviratigazgatót, Akos Arnold szegedi és Reichenberg Zsigmond gyulai iparfelügyelőket, Topcsy László makói, Marek Mór petrozsényi és Tafler Jakab orosházi iparosokat és Söfalvi György iparte-tületi jegyzőt.

Az ülés végén az iparosztály nevében Lakatos Pál makói tag, a kereskedő-osztály nevében pedig Adler Andor beltág elismerést és köszönetet tolmácsolt a kamara fogalmazói karának az idei kamarai jelentés tartalmas, érdekes és magas színvonalu munkájáért. A kamara fogalmazói kara nevében Varjassy Lajos dr. titkár köszönte meg a kamara plénumának meleg és nem várt elismerését.

VIDÉK.

Glattfelder püspök Pécskán. Glattfelder Gyula dr. esanádi püspök tegnap este Pacha Agost kanonok, Lakatos Ottó rendfőnök, Raskó Sándor gyoroki plébános, Szikra Lénárt gáji plébános, Róka József pénzügyigazgató és Buja Sándor jószágigazgatósági titkár kíséretében Pécskára érkezett. Az állomáson a község lakossága nevében Hunyár Algernon szolgabíró üdvözölte az illusztris vendéget, ki a község lakosainak lelkes éljenzése közepette vonult be a diadalkapuvál feldíszített uton a magyar-pécskai község házáig. Momák Flóriás ó-pécskai és Povázsay Soma magyar-pécskai körjegyzők üdvözlő beszéde után a püspök a község háza előtt felállított sátorba vonult, majd a szertartás elvégzése után szállására, Olajos József plébános lakására vonult vissza. Ma délelőtt a pécskaiak a püspökkel élükön körmenetbe körüljárták a templomot, majd a templomba vonultak, hol a megyés püspök Olajos József

njonnan megválasztott plébánost hivatalába iktatta. Ezután Glattfelder dr. megbérmálta a pécskai és környékbeli fiugyermekeket. Dálben a küldöttségek tisztelegtek a püspöknél, majd a római katolikus plébánián ünnepi ebéd volt, melyre a község notabilitásai voltak hivatalosak. A csanádi püspök holnap a leányokat bérmálja meg s azután kíséretével kocsin Perjámosra utazik.

Birái előtt az edelényi rablógyilkos.

— Regula tagad. — A tárgyalás első napja. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Miskolc, október 24.

Ma reggel 9 órakor kezdődött meg a miskolci törvényszék épületében az edelényi rablógyilkosság ügyében az esküdtszéki főtárgyalás. Már jóval a tárgyalás kezdete előtt nagy néptömeg gyűlt össze a Verbőczy-utcai hatalmas törvényszéki épület előtt, de csak keveseknek sikerült a terembe bejutni, amelynek szűk karzatát zsufolásig megtöltötte a választékos közönség. A folyosókon mindenütt rendőrök helyezkedtek el és csak alapos igazolás után bocsátották be a tárgyalási terembe az arra jogosítottakat. A városban óriási érdeklődés mutatkozik a tárgyalás iránt. Az utcákon, nyilvános helyiségekben mindenütt a rablógyilkosságról beszélnek és találgatják, hogy fölmentik-e vagy sem Regula Edét, a gyilkossággal vádolt asztalost. Regulát Lengyel Zoltán dr. orsz. képviselő védi. A Czeizler-család képviselőjében Kőszegi Armand dr. miskolci ügyvéd jelent meg. A miskolci törvényszék elnöke Lehoczky Sándor egészségi okokból lemondott a tárgyalás vezetéséről és így a mai főtárgyalást Geöcze Bertalan kir. táblai bíró vezeti. Szavazóbírák Maurer László és Szendefy Károly. A vádat Bulyovszky Gusztáv főügyész-helyettes képviseli.

A gyilkosság.

Augusztus ötödikén éjjel történt a borzalmas gyilkosság az edelényi csárdában. Reggelre kelve borzalmasan összevagdálva találták a csárdában Czeizler Henriket a korcsmárost, a feleségét és fiatal rokonát, a szép Czeizler Gizellát. Czeizler és felesége már meghaltak, csupán Czeizler Gizellában volt még élet. Bevitték a miskolci kórházba, de meghalt anélkül, hogy a gyilkost elárulhatta volna. A gyanu mindjárt Regula Edére irányult, akit a menyasszonyánál tartóztattak le. Regula Ede eleinte konokul tagadott és mindenáron alibit akart bizonyítani, azonban ez nem sikerült neki.

Hosszas habozás után azután bevallotta, hogy Czeizleréket ő gyilkolta meg, egyedül, minden segítség nélkül. Elvallomás után azonban még három újabb vallomást tett Regula. Két újabb vallomásában Kovács Antal nevű barátját nevezte meg bűne részesének. A legutolsóban pedig már egészen ki akart bujni a rettenetes vád terhe alól s úgy vallott, hogy az ő keze nem is ontotta Czeizlerék véré, ő csak vigyázott az edelényi csárda körül, amíg odabenn Kovács Antal, Földi István és egy harmadik ember véghezvitték bestiális cselekedetüket. Valószínű, hogy ezek a vallomások a biztos kötéshalál borzalmaitól megrémült Regulának menekülési kísérletei, de az is tény, hogy Regula védője Lengyel Zoltán dr. új tanuk és bűnjeltek beszerzését kérte Kovács Antal és Földi István bűnösségére vonatkozólag.

A vádirat.

Az ügyészi vádirat, — melyet Bulyovszky Gusztáv főügyész-helyettes szerkesztett, — három rendbeli gyilkosság és rablás miatt kér halálbüntetést ifju Regula Ede fejére. A terjedelmes vádiratban az ügyész Regula első vallomását teszi magáévá s annak alapján részletezi a gyilkosságot. Harminchárom tanu beidézését kérte, köztük vannak Regula szülei, menyasszonya és annak szülei is.

A tárgyalás megnyitása.

Kilenc órakor bevonult a tárgyalási terembe Geöcze Bertalan elnök vezetésével a törvényszék, az esküdtbírák és a jogi képviselők. Ugyanekkor két szuronyos börtönőr között belépett a gyilkossággal vádolt Regula Ede is, aki teljes nyugalommal helyezkedett el a vádlottak padja előtt. Mindössze mély karikákkal övezett szeméin látszik meg, hogy az éjszakát álmatlanul töltötte. Mintegy 50 beidézett tanu is bevonult. Többnyire edelényi parasztok, Czeizler hozzátartozói közül néhányan és az edelényi csendőrök, akik szintén tanuként idéztettek be.

Az elnök kérdéseire Regula bement, hogy 24 éves, ág. ev. vallású, asztalossegéd, edelényi születésű, vagyontalan, nem volt büntetve és katonai szolgálatot nem teljesített. Ezután az esküdtszék sorsolását ejtették meg és az ügyész, valamint Lengyel Zoltán dr., a vádlott képviselője visszavetési jogukkal éltek, amely után az elnök felolvasta a 12 esküdtnék a nevét, akik a verdikt kimondására jogosítva lesznek.

Rendes esküdtek lettek: Antal György mázoló Miskolc, Bátorffy Ferenc kocsigyáros Miskolc, Erős Lajos földbirtokos Mezőcsát, Fekete Lajos kisbirtokos Mezőkeresztes, ifj. Forray Gyula földműves Gelej, Grenyó Bertalan építész Miskolc, Jávorszki Antal kőfaragó Miskolc, Tichy György földbirtokos Miskolc, Koch Károly építész Miskolc, Preisz János Miskolc, Viszlai József kéményseprő Miskolc, Untisz Pál kerékgyártó Miskolc. Pótesküdtök: Prázay János birtokos és Feyér Endre ügyvéd, Miskolc.

Ezután a tanuk névsorát olvasták fel, akiknek sorában megjelent idősebb Regula Ede is, a vádlott atyja, aki csak nagy vártatva jelentkezett az elnök felszólítására. Regula Ede vádlott, mikor atyja hangját meghallotta, könyezni kezdett, fejét lehajtotta és zsebkendőjével törölte könyeit. A tanuk sorában megjelent Regula öccse, Regula Károly és menyasszonya, Zsóka Teréz is.

A törvényszéki elnök felolvasta az esküdteknek a törvény intézkedéseit és az esküdtek egyenként e szavakkal: „Esküszöm! Isten engem úgy segítjen!” megfogadják, hogy a törvény intézkedései értelmében fognak eljárni.

Az elnök ezután így szólt: Felhívom az esküdteket, hogy különösen figyeljenek, mert nagyon súlyos a vád, mellyel Regula Ede vádolva van. Mindnyájunknak közös és legszentebb célja az igazság kiderítése. Felkérem ennek érdekében az összes érdekelteket, hogy nehéz feladatában támogassák a törvényszéket.

Lengyel Zoltán, a vádlott védője, bejelent, hogy Hajós Lajos dr. egyetemi magántanár a védelem részéről mint elmeszakértő meg fog jelenni a tárgyaláson. Felkéri a törvényszéket, hogy a meg nem jelent tanukat vezettesse elő.

Az elnök ilyen értelemben intézkedik és a megjelent tanukat kirendeli a tárgyalási teremből és megkezdi Regula Ede kihallgatását.

— Regula, hallgassa meg, mivel van vádolva, — szólt a vádlotthoz. — A btkv. 278. szakasza értelmében elkövetett három rendbeli gyilkosság miatt és a btkv. 344. szakaszába ütköző rablás büntetése miatt áll itt. Bűnösnek érzi magát?

Regula vallomása.

Regula Ede: Igenis, nagyságos törvényszéki elnök ur, bűnösnek érzem magamat abban a tekintetben, hogy a lopásról tudomásom volt, hogy nem jelentettem ezt fel és hogy a baltámat én adtam oda azzal a beleegyezéssel, hogy vigyék el a lakásomról és végül,

hogy az elrabolt pénzből 100 koronát elfogadtam.

Elnök: Figyelmeztetem magát, hogy a vizsgálat során másképen vallott. Miért vall most újból másképen?

Vádlott: Erőszakkal kivett vallomás volt az.

— Erőszakkal nem vehették ki hatszor vallomását a vizsgálóbíró előtt, jó ember.

— Fenyegettek, hogyha rajtam boszút nem állhatnak, a szüleimen vagy a testvéreimen fognak boszút állni.

A váddal szemben joga van elmondani a tényállást.

— Nyolc nappal a gyilkosság előtt Kovács Antal edelényi lakos azt mondta nekem, hogy szeretne valamit közölni velem, de azzal a feltétellel, hogy szavamra fogadom, hogy nem szólok senkinek. Én ezt megígértem, mire Kovács Antal előadta, hogy Czeizlerék tudomása szerint 4—5000 koronát kitevő pénzüsszeget tartogatnak. Én azt mondtam neki: Antal, nem lesz ebből semmise, mire ő azt felelte, hogy a pénzüsszegnek megkerítése olyan könnyen megy, hogy senki sem fog tudomást szerezni róla. Hosszas rábeszélés után beleegyeztem a dologba, hogy közösen megkerítjük a pénzt, kiraboljuk Czeizlerékat. Kovács Antal megmondta, hogy közölte tervét Zöldi Istvánnal, aki szintén beleegyezett annak keresztülvitelére. Aug. 5 én reggel találkoztam Kovács Antallal és Zöldivel és megállapították, hogy este a terv keresztülvitele véget találni fogunk.

Ezután hosszasan elmondja, hogy hogyan jött hozzá Kovács és Zöldi, hogyan szerelték fel magukat baltákkal és hogyan mentek el a csárdához. A rablásban való részvételről egyáltalában nem akar tudni. Elmondja, hogy a tervbe beavatták Ruffó Mihályt is, egy iparostanoncot, aki a háznál ismerős volt. Regula azt állítja, hogy örködött Ruffóval, amíg Zöldi és Kovács felfeszítették a pincét. Azután Ruffóval elment onnan és a mezőn sétáltak. Mikor Kovács és Zöldi kijöttek, találkoztak, hazafelé indultak és akkor mondták el Zöldi és Kovács, hogy Czeizlerékat meggyilkolták és ezután rabolták el a pénzt. Őt — Regulát — megfenyegették, hogyha szólani mer valakinek, boszút állanak rajta, vagy ha ezt nem tehetik, családján, szülein és testvérein. Regula magyarázni igyekszik azt, hogy miért dugta el a pénzt. Mikor a gyilkosságnak híre terjedt, attól tartott, hogy meglátják nála a pénzt és reá fognak gyanakodni, mert tudták, hogy Czeizlerékhez bejáratos volt. A gyilkosságot azért vállalta magára, mert a csendőrök kirozták és a bűnösök boszuval fenyegetőztek, arra az esetre, ha elárulja őket; szülei pedig panaszkodtak, hogy a csendőrök miatt nincs nyugtuk. Azt állítja, hogy a csendőrök őt is kirozták és 38 órán át étlen-szomjan kellett állania. Zavaros és homályos, sokszor ellentmondó vallomása után az elnök figyelmezteti a vádlottat, hogy a vizsgálóbíró előtt hat ízben tett vallomásai egészen másképen szólnak és rámutat mostan tett vallomásának egyes pontjaira.

Ellentmondás a vallomások között.

— Maga beismeri — ugymond az elnök — hogy nap-nap után járt Czeizlerékhoz és ez panaszkodott magának, hogy rosszul megy az üzlet és nincs pénze. Miért nem világosította fel akkor Kovácsot, amikor a rablás ajánlatával jött magához, hogy Czeizleréknél nincs mit keresni. Azután, ha valaki sokat jár a házhoz és nem előre kieszelt gonosz szándékkal, akkor lehetetlen, hogy belemenjen ebbe a rablásba, amikor tudja, hogy nekik esetleg éle-

tükbe kerül a dolog. Bizonyítva van az is, hogy maga Kovácssal az utóbbi időben feszült viszonyban volt. Logikusan nem tehető fel, hogy Kovács épen magához lett volna ilyen bizalommal, hogy beavassa tervébe. Azután Kovács, az egyszerű iparoslegény épen abban az időben az árvaszéktől 320 koronát kapott. Mi szüksége lett volna a pénzre? Hogy Ruffó Mihályt is vádolja most a bűnrészeséssel, az is különös, mert hiszen Ruffó egy fiatal gyerek, akit nem visznek magukkal rabolni. És ha magának saját pénze volt, miért dugta el Gyagybátorban egy szalmakazalban? Érthetetlen az is, hogy bejött este Miskolcra és innen utazott ki reggel Gyagybátorba, a vallomása szerint. Mi szüksége van bejönni a szegény edelényi asztaloslegénynek Miskolcra, itt vacsorára, lakásra költeni, hogy másnap ismét kimenjen Gyagybátorba? Ezt csak egy felizgatott kedélyű ember csinálja az izgalom hevében, aki nagy terveket forral fejében.

Az elnök ezután megkezdi a vizsgálóbíró előtt tett vallomások felolvasását és az ominózus miskolci vasuti jegyre tereli a dolgot, a melylyel Regula Miskolcra Edelénybe utazott, s amelyet az edelényi csárdában találtak.

Elnök: Ismeri ezt a jegyet?

Regula: Nem.

Tudja, hol találták ezt? Ezt a jegyet a meggyilkolt Czeizler ágya mellett találták. (Nagy mozgás.) Hogy került oda?

— Nem tudom.

— Zöldi, akit maga a gyilkossággal vádol, nem volt Miskolcon, Kovács se volt Miskolcon. Hogy került ez a miskolci jegy a meggyilkolt Czeizler ágya mellé?

— Nem tudom, mondja Regula konokul.

Azután az elnök szóba hozza azt, hogy Regula a tett elkövetése után egy kocsinak egy órai utért 4 korona 20 fillért fizetett. A borbélynál is koronás borralvókat osztogatott.

Vádlott: Nem volt aprópénzem.

— Miért nem váltott? Ezt csak olyan ember teszi, aki meg van zavarodva, vagy így akarja megnyerni mások jóindulatát.

Elnök a vizsgálóbíró előtt tett második vallomását olvassa fel, amelyben Regula azt vallotta, hogy amikor a pincébe behatolt, ottan egy csapon álló hordóból három pohár bort ivott egymásután.

Regula: Azért ittam, mert a torkom nagyon ki volt száradva.

Elnök a vizsgálóbíró előtti vallomások felolvasása folyamán azt mondja Regulának:

— Hiszen ezek a vallomások olyan részletesek és olyan alaposak, hogy hihetetlen, hogy valaki ily őszszefüggően mondhasson valótlanságokat.

A vádlott: Ugy beszéltem, ahogy kérdeztek.

— Ki kérdezte?

— A csendőrök.

— Ne hazudjon, mert megbüntettem. A vizsgálóbíró előtt a csendőr nem kérdezhet.

Elnök ezután 10 perc szünetet rendel el, majd a szünet után felolvassa Regulának a vizsgálóbíró előtt augusztus 30-án tett vallomását, amelyben beismerte, hogy egyedül követte el a tettet és részletesen elmondta, hogyan vitte véghez.

— Megmarad azon vallomása mellett, amelyet ma tett, vagy bevallja töredelmesen, hogy úgy történt a dolog, ahogyan a vizsgálóbíró előtt elmondotta:

— Fentartom a mait.

Ne vádoljon ártatlanokat.

— Figyelmeztetem magát, hogy ártatlan embereket bevádolni nem szabad. Ez épen olyan bűn, mint a gyilkosság maga. Ha van

lélek magában, szálljon magába és vallja be őszintén, hogy egyedül cselekedett. Mivel tudja bizonyítani, hogy magának társai voltak és mivel tudja bizonyítani, hogy azok ölték és nem maga. Hiszen a maga fejszáját találták meg a helyszínén, azon voltak a véres hajszálak, maga volt izgatott, minden jel magára vall. A maga nyakán láttak vérfoltot.

Vádlott kijelenti, hogy mindent úgy mondott el a mai vallomásában, ahogyan történt.

Elnök ezután különböző koresztkérdéseket tett fel. Ezek folyamán kérdi vádlottól, hogy hol járt iskolába?

Vádlott: Edelényben.

— Szeretett-e olvasgatni és mit olvasgatott?

— Több hazai író művét és külföldiekét is.

— Nick Cartert olvasta-e?

— Ezt nem ismerem. Ezt kérdezték tőlem a csendőrök is, de nem ismerem.

— Ha maga olyan ártatlan, mint azt mondja, hogyan jutott eszébe ilyen híres pesti ügyvédet fogadni?

— A nyomozó csendőrök egyike figyelmeztetett rá.

— Hogyan hallgathatott maga a nyomozó csendőrökre? Hiszen azokat ellenségeinek tekintette? Magának valami egyéb oka lehetett arra.

Hazugságok a pénzről.

— Miért mondotta leendő apósának, hogy kétezer koronája van a takaréokban s mint szegény ember, miért rendelt értékes ékszert?

— Nem tudok erre semmi különöst válaszolni.

— Mert számított arra, hogy Czeizleréknél könnyűszerrel fog pénzt szerezni igaz ez?

— Erre nem gondoltam.

— Maga tervszerűen készítette elő az egész dolgot. Őszre meg akart házasodni s pénzre volt szüksége, hogy buor vehessen s apósának visszaadhassa a kölcsönként 150 koronát. Délután elutazott Edelényből, hogy gyanút ne keltsen s éjjel azután visszajött és elkövette a tettet. Kérdezte-e Kovács vajjon Czeizlerék nem fognak-e fölébredni?

— Erről nem volt szó.

— Hát arról beszéltek-e, hogy milyen eszközöket vigyenek magukkal?

— Igen. Kovács azt mondotta, hogy vasdarabokat vigyünk, de azután jobbnak vélte, ha fejszékét viszünk magunkkal.

A bűnjelek.

Elnök felmutatja a vádlott előtt a nagy fejszét, amelyet közvetlenül a gyilkosság után a Boldvából halásztak ki.

Regula elismeri, hogy az övé volt, de azt mondja, hogy ezt a fejszét Zöldi vette magához.

A másik fejszéről, [amelyet a Czeizler-házaspár szobájában a szögletben találtak, a vádlott azt mondja, hogy nem ismeri.

A harmadik bűnjelről, egy kis szekercéről a vádlott azt mondja, hogy Slezák József asztalosé volt s nem tudja, hogy került atyja műhelyébe. Ezt is onnan vitték magukkal s Kovács vette magához. A negyedik bűnjelet, egy ács-szekercét, nem ismeri.

Az elnök azután fölolvastatta a vádlott leveleit, a melyeket Lengyel Zoltánhoz és keresztanyjához intézett. Az utóbbi levélben azt írja, hogy kellemetlen helyzetbe jutott s kéri hozzátartozóit, hogy bocsássanak meg neki.

Déli egy órakor az elnök a tárgyalást délután félnégy óráig fölfüggesztette.

Nem volt kéjgyilkosság.

A délutáni tárgyaláson kihallgatták Swittmann Samu dr. edelényi orvost, aki első segélyben részesítette a fiatal Czeizler Gizellát. Az orvos azt vallotta, hogy kéjgyilkosság esete kizártnak tekinthető. Ő ismerte a gyilkost már régebben és foglalkozásához képest intelligens embernek tartotta.

A Czeizler-család jogi képviselője, Köszegi Armand dr. kérdéseket akart intézni a tanúhoz. Ez ellen azonban Lengyel védő tiltakozott s az elnök nem is engedte meg a kérdések feladását.

A boncjegyzőkönyv felolvasása után Dobos József dr. törvényszéki orvosszakértő nyilatkozott a meggyilkolt személyek sérüléseiről.

Sasy János dr. törvényszéki orvos vallomásában szintén képtelenségnek mondja, hogy kéjgyilkosság történt volna.

Ezután Lengyel védő hosszabb beszédben mutatott rá a nyomozás felületességeire és hiányaira. Közben a csendőrök ellen sértő kitételeket használt, amelyet az ügyész erőlyesen visszautasított.

Most a meggyilkolt Czeizler apja, Czeizler Ferenc kihallgatása következett. Az apa könyek között tett vallomást. Elmondta, hogy Regulát gyakran látta a fia üzletében. A család szimpatikus fiúnak tartotta őt és olyan jó viszonyban voltak, hogy Regula gyakran ki is szolgált az üzletben, mint valami családtag.

Regula erre a vallomásra azt a megjegyzést tette, hogy ebből egy szó se igaz.

Az elnök este 7 órakor berekesztette a tárgyalást. Holnap reggel folytatják.

Az aradi pénztári orvosok ügye.

Arad, október 24.

Lapunk mai számában írtunk arról a tárgyalásról, amely az aradi munkásbiztosító pénztár orvosai és a pénztár között támadt differenciákat volt hivatva elsimítani.

Az orvosok ez ügyre vonatkozólag most a következő felvilágosító sorokat teszik közzé:

Az aradi munkásbiztosító-pénztár ügyvezető igazgatójának az orvospozsztóságok tegnapi tárgyalásáról leadott tudósításába az a „tévédés” csuszott, mintha az aradi pénztári orvosok, „mert a velük szolidáris borossebesi pénztári orvosok a mostani harc során, az ottani igazgatóság részéről súlyos sérelmet szenvedtek” nem vehetnek fel a munkát Aradon, amíg azt az Országos Pénztár nem reparálja.

Ez nem felel meg a valóságnak. Az orvosok tárgyaló-bizottságának elnöke, a munkáblépésnek feltételeként a tárgyaláson, a gyulai orvosokért szolidaritásban volt összes pénztárak orvosainak a régi állásaikba való visszahelyezését állította fel.

Ez nem újabb követelés, csak természetes folyamánya a harc befejezésének Gyulán, amely avval végződött, hogy az Országos Pénztár kénytelen volt egy álló év után azt a tíz orvost végkielégítéssel menesztetni, akiket diestelen működésük után az országban egy pénztárnak orvoskara sem óhajtott kebelébe felvenni.

Csak természetes, hogy miután a harcot sikeresen kivívták, a szolidáris orvosok gondoskodni is akarnak arról, hogy a harcból kára senkinek ne essék, és hogy megtorlás senkit ne érhesen.

Ezen fejtegetéseinek során felemlítette ugyan az orvosok megbízottja a borossebesi pénztárnál uralkodó anarchiát is, mely a békés kibontakozást csak megnehezíteni alkalmas, de

esze ágiban sem volt ebből folyólag más feltételt állítani a berossebei pénztárra, mint bármely más velük szolidaris pénztár orvoskarára vonatkozólag: vagyis azon minimális méltányos követelést, hogy a harcból ők se károsodjanak és annak befejeztével régi állásaikba visszahelyeztessenek a status quo alapján. Tehát nincs más feltétel, vagy pláne „ujabb követelés”, mint ahogy azt tudósításában az ügyvezető igazgató ur fel akarná tüntetni — és ezt mind a békés kibontakozás megkönnyítése érdekében.

A német császár barátja — orfeumi direktor.

— Fürstenberg herceg kegyvesztett. —
(Saját tudósítónktól.)

Berlin, október 21.

A berlini udvari körök egy idő óta arról suttognak, hogy Vilmos német császár és legbizalmasabb bizalmasa Fürstenberg Egon között a benső baráti viszony elhidegült és a herceg kegyvesztett lett. A főváros minden társadalmi osztálya nagy érdeklődéssel kíséri ennek a viszonynak a bontását, mert még élénken emlékeznek arra, hogy a herceg milyen szerepet vállalt a német birodalmi parlamentben, amikor a szocialista párt a német trónörökös, majd pedig magát a német császárt támadta a legnagyobb vehemenciával, mert az uralkodó temperamentuma által elragadtatva a birodalmi parlament szuverénitását érintő nyilatkozatokat tett. Fürstenberg herceg vállalkozott a palládium szerepére, ő szállt szemben az egész német közvéleménnyel, amely helyeselte a szocialisták tiltakozását a császári személyi uralma ellen.

És most a császár elfordul barátjától, tudtára adja, hogy viselkedése nem találkozott az izlésével. Fürstenberg Egon hercegnek az a büne, hogy nem udvarképes vállalkozásokba bocsátkozik és ő aki még tavaly a császár hallgatóságos beleegyezésével az uralkodói tekintély, a haza és a vallás védelmére egy konzervatív napilap alapításán és kiadásán gondolkodott, most több millió koronás alapítékával részvénytársaságot szervez, amely a német birodalom nagyobb városaiban mulatókat, éjjeli kaszinókat, vigadókat létesít, azaz röviden orfeumdirektornak oszop fel.

A „Neues Schauspielhaus”, amely Berlinben a Nollendorf-téren állott, néhány hét óta bezárta kapuit. Aki akarja, az tudja, hogy ez azért történt, mert a mulatóhely nagy átalakításon megy át. Ezelőtt csak étterem volt benne és most a legnagyobbstílusú kávéház és éjjeli mulatóhely készül, amelynek az előkelő körökben már meg is adták a nevét: Palais de Dans-nak keresztelték el. Az építő-vállalkozó a színház és teremépítő részvénytársaság és csak kevesen tudják, hogy ennek az üzletnek majdnem kizárólagos tulajdonosa Fürstenberg Egon herceg és még kevesebben sejtik azt, hogy az új éjjeli mulató manazsere a herceg berlini képviselője, Franke igazgató lesz. Így tehát a német nagytőkék közt a legfeudálisabb a berlini félvilág részére készülő etablissmannak alapítója és protektora.

II. Vilmos császár azonban nagyon kevésbé van elragadtatva ettől a dologtól. Tudtára adta a hercegnek, hogy nagyon sajnálja és elítéli, amiért ilyen módon törekszik az ő intimusa pénzt keresni. Emlékeztette Fürstenberg herceget arra az egy év előtt felmerült tervre, hogy egy konzervatív lapot akart alapítani és kijelentette, hogy ez a két terv, konzervatív ujság és a kokottok és lampok részére készülő vigadó sehogy sem áll harmoniában.

Az udvari körök a császár felháborodását azért tartják természetesnek, mert tudják, hogy a császár igen nagy érdeklődést tanúsított a herceg

ujságterve iránt és a sajtóban is igen gyakran jelent meg a neve ezzel a vállalkozással összefüggésben, sőt az amerikai lapok azt írták, hogy maga a császár a tulajdonképeni alapítója a lapnak. Nagyon érthető, hogy mindezek után a herceg tervei igen nagy csalódást keltettek a császárnál.

— Mintha csak egy ezirlikus találta volna ki — mondotta udvari forrás szerint a császár — hogy ugyanaz a nagytőkés, aki még hozzá hercegi koronát is visel, a jobbkezevel villámokat osztogat császárhü szerkesztőknek, hogy az egyház és állam nevében az erkölostelenség ellen protestáljanak, a baljával pedig a Metropol Pallas stílusában készülő mulatóhelyet szenteniroz.

A berlini előkelő körökben azonban azt hiszik, hogy Fürstenberg herceg csakhamar vigasztalódni fog a császári intimitás elvesztése felett, lévén arról és egy millió üzletről szó.

Ferdinánd Károly főherceg kizárása a Habsburg-házból.

— Titkos házasság Cuber Bertával. —

(Távirati tudósítás.)

Bécs, október 21.

Ferdinánd Károly főherceg lemondásának és szerelmi regényének szenzációs híre — bárha hivatalosan még ma sem erősítették meg — igaznak bizonyult és ma már újabb részletei is nyilvánosságra kerültek az évek óta húzódozó szerelmi ügynek.

Udvarhoz közel álló körökben úgy tudják, hogy 1903 karácsonyán történt, hogy Ferdinánd Károly tudatta testvérel, Ottó főherceggel, hogy szereti Cuber Bertát és feleségül akarja venni. Ottó főherceg eleinte megpróbálta testvérét lebeszélni erről a tervről, de sikertelenül. Ferdinánd Károly a következő év január elején elment Cuber Emánuelhez és megkérte lányát kezét. Az egyetemi tanár, aki természetesen a legnagyobb hódolattal fogadta a főherceget, feltárta előtte azokat az akadályokat, melyek a házasság útját állják.

A Habsburgok a házasság ellen.

A főherceg ekkor audienciát kért a királytól. Mikor ezt a család megtudta, Mária Terézia főhercegnő elnöklése alatt családi tanács ült össze, amely elhatározta, hogy a legenergikusabb ellenállást fogja tanúsítani a főherceg szándékával szemben.

Ferdinánd Károly 1904. január 17 én Bécsbe jött, és Ottó főherceg ellenzése dacára audiencián jelent meg a király előtt és beleegyezését kérte a házassághoz. A király azt a választ adta, hogy a házasság csakis az egész család beleegyezésével történhetik meg. Ha a főherceg ezt megszerzi, ő sem ellenzi a házasságot.

A főherceg ekkor egyelőre lemondott házassági tervéről és visszatért Prágába, majd néhány hétre Ottó főherceggel a Rivierára ment. Mikor onnan visszajöttek, a főherceg ismét gyakran látogatott el Bécsbe Cuber Berta családjához.

Titkos eljegyzés vagy házasság?

Ferdinánd Károly ekkor szabadulni akart katonai rangjától. A király végre 1904. októberében „egészségi okokból” felmentette a prágai dandárparancsnokságtól. Azóta a főherceg nem is lépett többé vissza a katonai szolgálatba. Az udvari és a nyilvános élettől majdnem teljesen visszavonult és Merán mellett, a Rottenstein kastélyban telepedett le. A Cuber-család a nyarat minden évben Merán vagy Bózen mellett töltötte és a főhercegnek gyakran volt alkalmuk összejönni a leánynyal.

Közben az udvari intrika újból szőni kezdte veszedelmes szárait. A főherceg előtt

bevádolták a leányt azzal, hogy viszonya volt egy francia attaséval. Hamis leveleket küldtek a főhercegnek és egyidőre sikerült is elhidegíteni őt a leánytól. Ugy látszik azonban, Cuber Berta meggyőzte a főherceget a vádak hazugságáról, mert 1908. nyarán Ferdinánd Károly visszatért Bécsbe, meglátogatta a leány szüleit és megtörtént a titkos eljegyzés. Ettől kezdve a főherceg magát Cuber Berta vőlegényének tekintette és állandó vendége volt a tanár hitzingi villájának. Közben egy fiatal, gazdag mérnök megkérte Cuber Bertát, de a leány visszautasította.

Azt is beszélik, hogy Ferdinánd Károly és Cuber kisasszony már egy esztendő óta morganatikus házasságban élnek.

Kitörlik a Habsburgok közül Ferdinánd Károlyt.

Bécsből jelentik: A magyar lapoknak Ferdinánd Károly főherceg és Cuber tanár leányának házassághíre lényegében igaz, minthogy a főherceg tényleg feleségül veszi Cuber Bertát. Téves azonban az a verzió, mintha a főherceg renúciálni akarna és hogy ez a renúciáció ünnepélyes formában történik meg. Erről szó sincs. Mint az Aradi Közlöny bécsi tudósítója értesül, mértékadó helyen úgy tudják, hogy a főherceg egyszerűen kilép a császári és királyi házból, másszóval *kitörlik a Habsburg-ház tagjainak névsorából*. Ezzel a lépéssel magától értetődőleg további jogok és igények nincsenek összekötve. Téves tehát az is, mintha a királytól apanázst kapna. A főherceg mint egyszerű polgár ha'ad tovább a maga útján és saját erejére lesz utalva.

Megtörtént a házasság?

A Neues Wiener Tageblatt különben jól értesült forrásból közli, hogy Ferdinánd Károly főherceg házassága még nem történt meg, de a legközelebbi napokra várható. A házasságot egy esomó formalitási aktus előzi meg. Hogy mily módon fog a főherceg megválni a császári és királyi házból, azt a király fogja meghatározni.

Bécsből jelentik még: A Zeitschrift holt napja száma föltűnést keltő hírt közöl Ferdinánd Károly házassági regényéről. E szerint a házasság már három héttel ezelőtt megtörtént titokban. Néhány héttel ezelőtt a főherceg a király főudvarmesterei hivatala útján kérvényben kérelmezte a házasság megengedését, ugyanakkor pedig maga is személyesen jelentkezett a felsőgnél. Miután a király látta, hogy többszörös kísérlet után se tudta a főherceget eredeti szándékától eltéríteni, kénytelen volt beleegyezését megadni. Egyben pedig szintén döntött az apanázst illetőleg is. A Zeitschrift jelentése szerint a főherceg házassága három hét előtt Svájcban történt meg.

Ferdinánd Károlyt kitűnő katonának ismerik Bécsben. Jó sikerrel végezte el a hadiskolát a Bécsben az ezredét gyakran már hajnalban gyakorlatra vitte ki. Nem egyszer kora hajnaltól késő estig dolgozott a főherceg. Az előkelő társaságokban rendkívül kedvelték a szellemes férfit. Többször föllépett udvari körökben tartott színelőadásokon. Pozsonyban Frigyes főherceg kastélyában tartott műkedvelő előadásban Wallensteint adta.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— 151
Nyomda	— — — — — 151

A lópusztító terepverseny.

— Kondícióvizsgálat eredménye. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

A tegnapi lezajlott tereplovaglós-verseny ép annyira nem oldotta meg ehhez a lovas teljesítményhez fűződő problémát, mint ahogy a tavalyi versenynap befejezte után is nyílt kérdés maradt, vajon a ló teljesítő képessége a nagy távolságokban a galopp által fokozható és fejleszthető. A versenyben résztvevő lovasok véleménye szerint a lóanyag abszolút nem maradt mögötte a tavalyinak, a távolság jelentékenyen kisebb volt és ime, ez évben is több ló esett áldozatul a messzelovaglós versenynek.

Már mai tudósításunkban megemlítettük, hogy több lovasnak azért nem sikerült eredményes lovaglást produkálnia, mert lovaik utközben szerencsétlenül jártak. Argvelán főhadnagy lova egy ujanáti sváb gazda istállójába került és valószínű, hogy többé messzelovaglós versenyeken nem emeli magasra okos és büszke fejét. Bissingen Ernő gróf dragonyos főhadnagy lovát agyon kellett löni. Brunhuber László honvédhúsárhadnagy pedig Mikelakán tul nem jutott, mert lovát súlyos baleset érte. Ugyanígy járt Asztalos Béla húsárhadnagy is, ki Ujanáton feladta a versenyt, mert ugyan csak itt esett baja a lovának.

A mai napon a 12. huszárezred laktanyájának parancsnoksága arról értesítette a rendőrséget, hogy istállóiban négy ló hullott el. Valamennyi részt vett a tegnapi versenyben és intézkedést kért a rendőrségtől, hogy az elhullott állatokat a gyéptérre szállíthassa. A versenynek ezek az áldozatai Appel János báró hadnagynak Játszó nevű, Geiszt Gyula tulajdonát alkotott és Némay Antal hadnagy által lovagolt Kényes nevű lovai, ugyanennek a tulajdonosnak Csalfa nevű lova, melyen Lipcsey Márton főhadnagy ült, a mai nap szintén a gyéptérre került. Ugyanez a sora érte utól Wodianer Béla hadnagy Kishamis nevű lovát, amelyet 2 nappal a verseny előtt vásárolt meg Makay Gyula 9. honvédhúsárezredbeli századostól.

A versenyfeltételeknek megfelelően reggel 8 órakor a versenypályán megtartották a kondícióvizsgát annak megállapítására, hogy a győztes lovak milyen szervezeti állapotban küzdötték végig a versenyt és ez milyen hatással volt rájuk. A múlt esztendőben érdekes véletlen volt, hogy a verseny első győztese, Thomka Zoltán százados megnyerte egyúttal az első kondíció díjat is. Ez évben kondíciódíjakat nem adott a versenyegylet, csak a sorrendjét állapította meg ama lovaknak, amelyek állapotát a tegnapi teljesítményhez mérten kifogástalannak és megfelelőnek találta.

A vizsga eredménye szerint a kondíció sorrendje a következő:

1. Boronkay Károly 10. huszárezred hadnagynak Fényes nevű lova, amely tegnapi negyediknek futott be s a második díjat nyerte.

2. Filotás Ferenc százados Annexio nevű lova, melyet Sibrik Sándor főhadnagy lovagolt s amelyik nyolcadiknak futott be s a hatodik díjat nyerte.

3. Csizsár Dezső hadnagy által lovagolt s mezőhegyesi kinostári ménes tulajdonát alkotó Adieu nevű ló, mely elsőnek futott be és tiszteletdíjat nyert.

4. Baselli Gyula báró dragonyos százados Prince Georgie nevű lova, mely harmadiknak futott be s az első díjat nyerte.

5. Kubin János ulánus százados Niki nevű lova, mely hatodiknak futott be s a negyedik díjat nyerte.

6. Schmidt Pál honvédhúsár hadnagy Celesztin nevű lova, mely tizenötödiknek futott be és a tizenkettedik díjat nyerte.

A lovasok közül néhányat az uton kisebb baleset is ért s ma egyik-másiknak a felkötött karja, vagy erősen horzsolta arca is elárulja, hogy résztvettek a tereplovaglós versenyen.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szerda: Kis szökevény, operett. (C. bérlet.)

Csütörtök: Ifjúság, szimfónia. (Bemutató előadás. A. bérlet.)

Péntek: Ifjúság, szimfónia. (B. bérlet.)

Szombat: Milliárdos kisasszony, operett. (C. bérlet.)

* Milliárdos kisasszony. Szombaton újítja fel az aradi színház az elmúlt években nagy sikerrel játszott operettet, a Milliárdos kisasszonyt. Az operett teljesen új szereplőkkel és új betanulással kerül színre. A darabot Polgár rendezzi.

* Az Ifjúság premierje. A színház nagy előkészületeket tesz Ha be nagyszabású drámai alkotásának, az Ifjúságnak bemutatására. Ez a modern szindarab mindvégig érdekes és lebilincselő cselekménnyel bír, amely azonban nem a külső hatásokkal, hanem a belső mélységekkel és igazi értékekkel akar érvényesülni. Az ifjúság közvetlen szépségeivel irodalmi nivóra emeli ezt a szimfoniát, amelynek osztatlan tetszésben volt része mindenütt, ahol eddig színrekerült. Az aradi színház drámai személyzete hetek óta készül a premierre és tekintve azt, hogy a szerepek elsőrendű kezében vannak, joggal hihető, hogy az Ifjúság Aradon is méltó sikert fog aratni. A drámat csütörtökön mutatják be, de színrekerül pénteken is.

* Thomán Istvánról, ki az aradi Filharmonia Egyesület f. hó 28-iki Lisztünnepélyén is fog játszani, a budapesti sajtó az ottani szereplése alkalmából egyhangú elismeréssel nyilatkozik. A Budapesti Hírlap így ír róla: „Liszt nagy tanítványai közül kettő szerepelt ma este: Szendy és Thomán. Thomán a hullámokon járó Szt.-Ferenc legendáját és az f-moll hangverseny tudót adta elő. Mindkettőben művészetének annyira magasztalt fényoldalait egész teljességükben érvényesültek. A Pesti Hírlap „gyönyörű előadásával újra beigazolta, hogy legjelesebb hazai zongoraművészeink egyike, akinek távozásával érzékeny veszteség érte zeneegyesületünket.” Pesti Napló: „A hazai mesterek közül Thománé a palma.” Világ: „Deklamációjának régi biztosságát, futamainak szuverén voltát örömmel konstatáltuk.” Az ehhez hasonló kritikák után érthető az érdeklődés, mely a mester szombati fellépését a Liszt-szobor javára rendezendő ünnepélyen kíséri. Jegyek 5-1 kor. Soherhág és Fia cégénél Andrassy-tér 14.

* Az Üzlet című Radványi László dr. részéről szerkesztett, közkeveltségnek örvendő kereskedelmi folyóirat kedves meglepetésben részesíti újabb olvasóit. Nevezett szaklap minden száma Az asszony című ingyenes szórakoztató mellékletet nyújtja az előfizetők családtagjainak. E melléklet tartalmas szépirodalmi rovatán kívül, ismeretterjesztő cikkeket közöl a divat, háztartás, beteg és gyermekápolás, szépségápolás köréből.

* Enoch Arden. (Tennyson költeménye.) Az Uránia színház legújabb slágere Tennyson esodaszép költeménye után készült. Az angolok legnagyobb poétája, aki hivatalosan is megkapta a „költőkirály” címet, ebben a gyönyörű költeményében egy szerencsétlen hajósnak Enoch Ardennek tragikus sorsát írja meg. Enoch Arden Anny Lee férje, akit rajongásig szeret a felesége, hajóra száll és itthon hagyja feleségét két kicsi gyermekével. Évek múlva el és Philipp Gray, Enoch Arden régi riválisa feleségül veszi az elhagyott asszonyt. Enoch Arden hosszú bolyongás, sok szenvedés után, megöregedve haza érkezik hét év után. Fele

sége új családjával, férjével, újszülött kicsinyével meglehetősen boldogságban él, ami annyira hat a szerencsétlen Enoch Ardenre, hogy rövid szenvedés után meghal. A remek képet elragadtatással nézi végig az Uránia publikuma. 175

* Új slágerek az Apollóban. A mozgószínházak vezetősége annyira igyekszik kedvében járni a közönségnek, hogy csaknem megszakítás nélkül nagyszabású mozgófényképeket, szaknyelveken: slágereket tart műsoron. A közönség izlésének kifinomulása arra indította az aradi Apolló-színház igazgatóságát, hogy ne csak egy, hanem több slágerképet mutasson be egy műsoron. Ilyen slágerekben gazdag műsort hoz színre az Apolló szerdai előadásán, amely szinte eseményszámra fog menni. Többek között bemutatásra kerül a Szent Antal kísértése című vallásos tárgyú legenda, mely a kinematográfia titkaiból sok meglepetést hoz a néző elé. A műsornak másik slágere egy felette aktuális eredeti főlvetel. A Tripoliszért harcoló olasz katonák harci ügyességét ismerteti meg a kép. Oly frappánsak a felvételek, hogy a képet a legelsőrangú látványosságok közé emeli. A szerdai műsoron szerepel továbbá Az orvoságos üveg című híres amerikai dráma is. A humoros részt természetesen Pali dominálja, aki mint hipnotikus lép fel. 177

* Uránia előadás az Apollóban. Kulturszükségletet elégíti ki a budapesti Uránia tudományos színház aradi színpeda: az Apolló-színház, amikor műsorra tűzte „A tengerfenék titka” című Uránia darabot. A tudományos s amellott pompásan szórakoztató irodalmi munka a tenger fenekén pihenő értékes ásványok, gyöngyök és növények eredetét tárgyalja élénk változatossággal. Csütörtökön este lesz a darab premierje. 177

* A színházlátogató közönség figyelmébe. A „Fehér Kereszt” kávéházban fővárosi módra színház után Buffet-színházi vacsora. Naponta elsőrangú cigányzene.

Tisza István gróf a városokért.

— Küldöttség a miniszterelnöknél. —
(Saját tudósítónktól.)

Budapest, október 24.

A nemzeti munkapárt kötelékébe tartozó ama képviselők, akik városoktól kaptak mandátumot, ma délelőtt Tisza István gróf vezetésével felkeresik a képviselőházban Khuen-Héderváry gróf miniszterelnököt és azt kérték tőle, hogy a városok segélye címén felvett összegből a harmadik milliót is utalja ki.

Tisza István gróf beszélt és kérte a miniszterelnököt, hogy a városi segély utolsó részletét, a harmadik milliót juttassa el a városoknak, hogy ezek megkapják a pénzt mielőtt még a városi segélyről alkotandó törvény tárgyalás alá kerülne, mert bizonytalan, hogy a parlament mikor foglalkozhatik ezzel a törvénytervezettel és a városok pedig igen sürgősen rá vannak szorulva az államsegélyre.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök kijelentette feleletében, hogy tényleg a kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy a városi segélyezést törvény útján szabályozza, hogy ezáltal a helyes elosztást biztosítsa. Ez most nem lehetséges. A szóban levő törvényjavaslat most van előkészítés alatt és talán már a legközelebbi napokban el is készül. A segély elosztásánál igen sok szempontot kell figyelembe venni, hogy a városok igazságosan részesedjenek abban. Továbbá arra is tekintettel kell lenni, hogy azok a városok kapják gyorsabban és nagyobb összegben a segélyt, akik arra jobban rá vannak utalva. Ezek azok az alapelvek, amelyekben a törvény felépül. Ha a javaslat elkészült, akkor a segélyosztás esetleg megtörténhetik még mielőtt a tervezet törvényé válnék, még pedig olyan arány szerint, amilyenről máf a törvény gondoskodik.

A küldöttség tagjai élénk helyesléssel vették tudomásul a miniszter válaszát.

A küldöttségben a következők vettek részt: Tisza István gróf (Arad), Antal Géza (Pápa), Bogdán Zeivkó (Kikinda), Bransch Rudolf (Nagyszében), Plósz Sándor (Lugos), Karácsony Lajos (Versec), Farkas Pál (Szászváros), Fekete Márton (Szentes), Hegedüs Lóránt (Sepsiszentgyörgy), Lukács György (Gyula), Mikosevics Kanut (Zenta), Werner Gyula (Körmöczbánya), Tauscher Gyula (Pozsony), Nagy Ferenc (Kaposvár), Szüllő Géza (Bazin), Mártonffy Márton (Szamosújvár), Skrovina Márton (Zólyom), Konyovics Dávid (Zombor), László Mihály (Gyulafehérvár), Burgyán Aladár (Késmárk).

HIREK.

Meglopott lippai iparos.

— A véletlenül felfedezett tolvaj. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Érdekes lopási ügyben folytat vizsgálatot a lippai csendőrség. Rossu Demeter lippai szürszabó ugyanis a napokban Lippáról Temesvárra utazott s miután nagyon melege volt, levelette kabátját. Óvatosságból azonban előbb a kabátban levő pénztárcáját kivette és mellényzsebébe tette. A tárcsa innen valamiképpen kiesett, amit Rossu Fibis és Hidasliget között észre is vett s nyomban kutatni kezdett a tárcsa után. Demján György vonatvezető jelenlétében először a vele egy kocsiban utazókat kérdezte ki, vajjon nem-e tudják, hogy hova tűnt el 570 koronát tartalmazó pénztárcája. Eközben Rossu észrevette, hogy egy, vele egy szakaszban utazó férfi lassan átsompolygott a szomszédos szakaszba. Ez a távozás gyanusnak tűnt fel, nyomban utána ment, kérdőre vonta, sőt a vonatfékező jelenlétében ki is kutatta. Azonban semmi eredmény. A pénzt nem találták meg nála.

Hidasliget állomás közelében Rossu észrevette, hogy az általa kikutatott egyén a vonat ablakánál valamit kidobott, majd maga is leugrott a vonatról és futásnak eredt. Erre Rossu és a vonatfékező szintén leszálltak a vonatról, de a gyanúsítottat elfogni nem tudták. Ellenben a tárcát a pénzzel együtt megtalálták a vonat menti árokban. Rossu ekkor vonatra szállt és Temesvárra ment, de miután semmiféle adatot, hogy ki volt az illető egyén, aki tárcáját el akarta lopni, nem tudott, nem is tett feljelentést. A véletlen azonban most ismét eljátszotta szerepét s a csendőrségnek sikerült a tárcatolvajt elfogni.

Tegnapelőtt ugyanis a Temesvárról Lippára menő vonat vezetője, Csókónyi József, figyelmeztette Tyinku György lábasi csendőrszervezőt, hogy az az egyén, aki napokkal ezelőtt Rossu tárcáját el akarta lopni, a vonaton van. Tyinku csendőrszervező erre rögtön őrizet alá vette és átadta a temeshidegkuti csendőrségnek, ahol kiderült, hogy az illető Vajda Imre molnárszegéd. Vajda az őrsön előadta, hogy ő a tárcát a földön találta, majd eldugta az egyik pad sarkába. Amikor azonban észrevette, hogy Rossu keresi a tárcát, magához vette, majd kidobta az ablakon, azzal a szándékkal, hogy később majd ő is le fog szállni, visszamegy és a pénzt felveszi. A csendőrség Vajdát átszállította a lippai járásbíróhoz fogházába.

— Megsemmisített mandátum. Budapestről jelentik: A képviselőház összeférhetetlenségi bizottsága Tisza István gróf elnöklésével ma ülést tartott, amelyben Pap Elek nádudvari mandátumát megszüntetnek jelentette ki, mert

Papp jogerős bírói ítélettel elmegegyesség miatt gondnokság alá van helyezve. A bizottság határozatáról értesíti a képviselőház elnökét. Az ügy előadója Hegedüs Kálmán volt, akit titkos szavazással választottak meg.

— A harmadik jogi alapvizsga. Megemlékeztünk néhány hét előtt arról, hogy Zichy János kultuszminiszter a jogi oktatás reformja keretében legelőször is a harmadik jogi alapvizsga felállítását tartotta szükségesnek. A miniszter most már meg is valósította a tervét. A hivatalos lap mai számában hozza a tudományegyetemek és a jogakadémiák tanulmányi és vizsgarendéről szóló szabályzatot s a szabályzat keretében már a harmadik alapvizsga is benne foglaltatik. A harmadik alapvizsgáról szóló intézkedések a következők: A harmadik alapvizsga tárgyai, amint azt a szabályzat 5. §-a előírja 1. magyar magánjog, 2. magyar anyagi büntetőjog, 3. büntető perrendtartás. A szabályzat 6. paragrafusa értelmében a harmadik alapvizsgát a hetedik bejáratú félév végén lehet tenni, vagyis a hetedik félév elején okvetlenül le kell tenni, mert különben ez a félév, valamint az azt követő további félévek a tanulmányi időbe be nem számíthatnak. A harmadik alapvizsga díja, éppúgy mint a többi, 16 korona 80 fillér.

— Lukács bucsu a kereskedelmi minisztériumtól. Lukács László pénzügyminiszter, aki Hieronymi Károly halála óta a kereskedelmi minisztériumot ideiglenesen vezette, ma délelőtt vett bucsut a kereskedelmi minisztérium személyzetétől. A középponti tisztviselői kar képviselőjében ez alkalommal Kálmán Gusztáv és Stetina József államtitkárok vezetésével a minisztérium összes szakosztály-főnökei megjelentek a miniszter előtt. A tisztviselői kar nevében Kálmán Gusztáv államtitkár bucsuzott el a minisztertől, aki igen meleg és bensőséges szavakkal bucsuzott a megjelent tisztviselőktől. A tisztviselői kar küldöttsége után a miniszter külön fogadta Marx János államvasuti elnökgazdát és Pulszky Garibaldit, a kassa-oderbergi vasut vezérigazgatóját, akik szintén elbucsuztak tőle.

— A parlamenti béketárgyalások. Az a háromtagú bizottság, melynek Batthyány Tivadar gróf, Déry Zoltán és Károlyi József gróf a tagjai, szakadatlan tanácskozást folytat abban az irányban, hogy az ellenzéki pártok állás pontját a választójog kérdésében összeegyeztesse. A kiszivárgott hírek szerint már is nagy közeledés történt Kossuthék és Justhék fölfogása között. Mindössze a választójog titkosságánál vannak még tetemesebb eltérések, de ma az az optimisztikus reménykedés kapott lábra, hogy ezeket az eltéréseket is sikerül kiegyenlíteni. Más kérdés természetesen, hogy a katonai javaslatok és választójog sorrendje dolgában sikerül-e a kormánnyal megegyezni. Olyan értelemben, hogy a választójog megelőzze a katonai reformot, teljesen kizártnak mondják az egyezséget a munkapárti oldalon. — Tisza István gróf ma délután a munkapárti körben hosszasan tárgyalt Berzeviczy Albert házelnökkel. Ma jelent meg először a pártkörben Okolicsányi László képviselő, kit jelen volt társai élénk óvációban részesítettek.

— Halálozások. Brenner Mátyás művezető folyó hó 23 án este meghalt. A Weitzer waggongyár régi művezetőjét gyászolja benne. A megboldogult temetése 25 én délután 3 órakor Ségá, Rózsa-utca 4. számú gyászszobából lesz, amelyen kollegái és a gyármunkásai részt vesznek. Morár Simon gyári munkás folyó hó 24 én 58 éves korában meghalt. Temetése e hó 25 én délután 4 órakor lesz Sarló-utca 13/b. sz. alatt.

— Az olasz-török harcterről. Tripoliszból a szárazföldi osztorozásokról ma ezek a táviratok szólnak:

Róma, október 24. A Tribunanak jelentik Tripoliszból: A negyvenedik gyalogezrednek, két századosa tegnap repülőgépen kikémlelte, hogy az olasz előőrsöktől tizenkét kilométernyire négy nagy török tábor van.

London, október 24. Tripoliszból jelentik, hogy a városban tegnap nagyon izgalmas jelenetek voltak. Reggel két ellenséges lovascsapat jelent meg az előőrsök előtt s egyúttal a város külső részeiben az arabok hátulról lőttek az olaszokra. Az arabok déltájban behatoltak a bazárokkba.

London, október 24. A Standardnak jelentik Máltából, hogy az olaszok vesztesége Ben-gázínál ezerkétszáz ember volt.

— A Westinghouse-cég gyászja. Newyorkból jelentik egy kábeltávírat, hogy a newyorki Westinghouse Electric Company Limited-cég elnöke, Macher ma délután meghalt.

— A főúti fátalepek kihelyezése. A holnap tartandó törvényhatósági-bizottság közgyűlésének sorrendjén szerepel Schill József és társainak, Boros Béni-téri háztulajdonosoknak kérvénye, amelyben azzal fordulnak a törvényhatósághoz, hogy hajtsa végre 1912. január 1-én azt a régebbi közgyűlési határozatot, melylyel kimondotta, hogy az említett napon az összes fátalepek a főútról kihelyezendők. A kérelmezők egyrészt arra hivatkoznak, hogy a kihelyezés után a telkeken épülő bérházak a lakásviszonyokra is javítólag hatnak, másrészt rámutatnak arra a veszedelemre, amelyet a házak közé épült telepek tűzbiztonsági szempontból jelentenek. Ezzel együtt tárgyalja majd a törvényhatóság Czukor László és társainak, fakereskedőknek a kérelmét, akik az említett határozat felfüggesztését, illetve végrehajtásának három évre leendő elhalasztását kérik. A tanács a kereskedők kérelmének elutasítását javasolja a közgyűlésnek és ragaszkodik ahhoz, hogy a telepek ez év végével elkerüljenek a városból. Azzal indokolja meg az álláspontját, hogy a kereskedőknek elég idejük volt megfelelő helyről gondoskodniok és hivatkozással a háztulajdonosok említett kérvényére, nem akarja a felelősséget vállalni a mai helyzetből származható következményekért.

— Mentőtanfolyam Aradon. A budapesti Mentőegyesület ma arról értesítette Varjassy Lajos polgármestert, hogy október hó 27-én Aradra érkezik Aczél Misa dr. mentőőorvos, hogy a gyári munkásoknak előadást tartson az első segély nyújtásáról. Stengl Andor magy. kir. iparfőfelügyelő felhívást intézett az összes érdeklődőkhöz és meghívta őket a Városháza nagytermében megtartandó előadásokra.

— A budai rablógyilkos nyomában. Budapestről jelentik: A rendőrségben azt hiszik, hogy a budai rablógyilkosnak nyomára akadtak. A nyilvántartóban ugyanis megtalálták a nagyszombati katonai rokkantak háza elmeógyógyító osztályának értesítését, amely közölte a főkapitánysággal, hogy 1911. június 22-én az intézetből megszökött egy Czibula Márton nevű nőtlen napzármas. Ez az értesítés most egyszerre ráterelte a rendőrség figyelmét Czibula Mártonra, aki már elkövetett egy rablógyilkosságot, a melynek körülményei igen hasonlítanak a budai gyilkossághoz. Ez a gyilkosság a mostani tájékán történt tíz év előtt. Czibula személyleírása is egyező Pásztor Gábor gyilkoséval. A rendőrség köröző levelet adott ki Czibula, álnéven Pöttös Mátyás ellen.

— Öngyilkosság a fogházban. Lembergől jelentik: Oginszka színészgyilkosa, a rab Levitzky, aki tegnap cellájában mérget ivott, ma a fegyház kórházában kiszervezett.

— Szerb hercegek automobilbalesete. Az Aradi Közlöny mai számában megírta, hogy Sándor szerb trónörökös és György herceg kibékültek és hogy együtt automobilra indultak Belgrádból a Semmeringre. Egy Belgrádból ma érkezett távirat szerint azonban a hercegeket Vukovár közelében automobilbaleset érte. A gépkocsi motorja elromlott és ezért utjukat abbahagyva a királyi hercegek vasuton visszatértek Belgrádba. Az a körülmény, hogy erről a kirándulásról hivatalos részről nem történt híradás, mindenféle kalandos híresztelésre adott okot, de ezeknek nincs alapjuk. A két herceg csak kénytelenül készült és automobiljukat akarták kipróbálni.

— Eljegyzés. Spitzer Dénes Erdőskekről eljegyezte Lobstein Pál újvársánci földbirtokos, bájos leányát Szilárdkát. (Minden külön értesítés helyét.)

— Csődbejutott száftulajdonos. Temesvárról jelentik: *Christián Mátyás*, a villamos városi vasut volt tisztviselője, a belvárosi Pannónia szálló és több ház tulajdonosa, megkérte maga ellen a csődöt. A temesvári kir. törvényszék el is rendelte a csődöt és tömeggondnokul *Küttel Károly dr.* ügyvédet nevezte ki. Csődbiztos lett *Menczer Rezső dr.* kir. törvényszéki bír. Az aktívák körülbelül 300 000 koronát tesznek ki, míg ezzel szemben 400 000 korona passzívra áll.

— Ki lehet halottkém? A földmívelési miniszter különösen hangzó rendeletet küldött a törvényhatóságoknak, ezek sorában Arad megyének is. A miniszter rendelete ugyanis arról intézkedik, hogy ezentúl olyan egyének, akik halottkémleléssel is foglalkoznak, ne lehessenek *husvizsgálók*. A miniszter rendelkezését azzal indokolja, hogy ily módon fertőző betegségek terjedhetnek, esetlen hulláméreg jutna a fogyasztásra szánt hushoz. A rendelet különössége éppen abban van, hogy ilyen rendeletet ki kellett adni. Vajon hol volt idáig, milyen eldugott falucskában, husvizsgáló is a halottkém?!

— Az eszperantó nemzetközi nyelv magyarországi terjesztésével foglalkozó La Verda Standardo eszperantista-egyesület kiküldötte Aradra az egyesület főtitkárát, ifj. *Marich Agostont*, hogy itt is szerezzen hírnevet az eszperantó-nyelvnek. *Marich Agoston* pénteken este 6 órakor a város-háza közgyűlési termében fog ismertető előadást tartani az eszperantó nyelvről és az eszperantista törekvésekről.

— Öngyilkosság. *Tyelmagán Péter* konopi lakost ma reggel szobájában felakasztva találták. Az idős embert gyógyíthatatlan betegsége készítette tettére.

— Halálos szerencsétlenség. *Lengyel Lajos* 11 éves nagyvárjasi fiút, ki *Farkas István* gazdánál volt ostoros legény, ma délben a lovak, melyeket itatni vitt, agyonrugták. Az ügyesség elrendelte a hulla felboncolását, mert a balesetet vétkes gondatlanságnak tulajdonítja.

— Elvesztett karcsát. Vasárnap délután egy velencei fonású arany órkarcsát a *Maros-utóatól* a színházig terjedő útvonalon elvesztett. A becsületes megtalálója keretik illő jutalom ellenében *Hacker Sándor*, *Erzsébet* körút 37. átadni. 5161

— A *Biró-féle „Havasi Gyopár Crém Parisban*. Egy elsőrangú és kiváló magyar szepítőszernek a kitüntetéséről értesülünk. A párisi higienikus kiállításon a Grand Prix érdemkésztijével, aranyéremmel és diszoklevéllel tüntette ki a zsűri a dr. *Biró-féle „Havasi Gyopár-Crém“* készítményeket. E magas kitüntetés felülmúlhatatlan és legjobb arcápoló-szereket érte és ezzel szinte bebizonyította latjuk, hogy kozmetikai termékeinkért nemcsak restelkedünk nem kell a külföld előtt, de azok helyüket megállva, versenyképesek is. 5098

— *Perzsaszőnyeg raktáram* *Weitzer János-utca*ban, leányiskola épületében — a főpostával szemben — megnyitottam. Tisztelettel: *Schwarz Zsigmond*. 4867

— *Egy Kárpáti féle fejfájás elleni pastilla* 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél *Kárpáti János* gyógyszerárában *Arad, Boros Béni-tér*. 4676

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért (Vidékre 2 korona 40 f. ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe *Kerpel Izso kölcsönző-intézete* helyben és vidékre is. 4871

— Francia Ilkőrök legbiztosabb készítésére — házilag — a likőraroma 1 üveg 60 fillér *Vojtek és Weisznál*. 4510

TARKASÁGOK

(A párbaj.) Egyik aradi fodrászüzletben történt. A vendég elalszik borotválás alatt s a borotválógéd alaposan összevagdálja az arcát. Egyszerre fölébred s látva a tükörben megsebzett arcát, fölrival:

- Kivel párbajoztam?
- Senkivel — válaszolja a borotválógéd.
- Hát maga kicsoda?
- Én a segéd vagyok.
- Az én segédem, vagy az ellenfelem segédje?
- A gazdám segédje...

(Az olcsó seprű.) Gyakran megfordulnak Aradon seprűt áruló emberek.

Két ilyen seprűt áruló paraszt találkozik az *Andrássy-téren*.

— Seprűt vegyenek! Csak tíz krajcár! — kiáltja az egyik.

— Seprűt vegyenek! Csak öt krajcár! — kiáltja a másik.

Az első ennek hallatára oda fordul társához, mondván:

— Hogy adhatod, földi, öt krajcárért? Hiszen én loptam a vesszőt, még sem adhatom tíz krajcáron alul!

— Én azonban adhatom, mert tudd meg, hogy én a kész seprűket loptam!...

(A szórakozottság netovábbja.) Egy nagyon szórakozott aradi tanár, az utcán a zsebébe nyul a zsebkendője után. Ámde egy nagyon ügyes zsebtolvaj keze éppen a tanár kabátja zsebében volt s így hozzáért.

— Nagyszerű, — mond a tanár fölnevetve, — milyen szórakozott vagyok! A zsebkendőt akarom kivenni, pedig hát már a zsebében volt a kezem ...

SPORT.

+ Az AAC városi szubvenciója. Megirtuk, hogy a költségvetés tárgyalásánál fog dönteni a törvényhatósági bizottság afölött, vajjon megadja-e az 1000 korona évi városi segélyt az AAC nak. Mint most értesülünk, ez a terv a sportegyesület javára igen lényeges változáson megy át. A tanács ugyanis lehetővé akarja tenni, hogy az egyesület könnyebben valósíthassa meg egy új sporttelep létesítésére irányuló tervét és ezért azt fogja ajánlani, hogy a város ne pénzbeli segítséget nyújtson, hanem a *Török Gábor-utcai sporttelep* mögött elterülő és ugyancsak sportcélokra fenntartott két holdnyi telket engedje át egy új sporttelep céljaira. Ha ezt az AAC megkapja, akkor bármelyik pénzintézet folyósítja az építkezésre és berendezésre szükséges összeget és a klub céljaira is kedvezőbb, ha ugyanazon a helyen maradhat továbbra is, mert ezt a közönség már megszokta. Az egyesületől azt kívánja a tanács, változtassa meg alapszabályait oly módon, hogy mondja ki: az esetre, ha a klub feloszlanék, vagy nem foglalkoznék többé sporttal, vagy pedig más egyesülettel fusionálna, akkor úgy a telek, mint a rajta lévő instrukció a város tulajdonába megy át, természetesen annak összes terheivel együtt.

+ Az Aradi Testgyakorlók Köre e hó 25-én este 9 órakor a *Művelődés-szobának* külön helyiségében választmányi ülést tart, melyre a t. választmányi tag urakat ezuton is meghívja az elnökség.

Mit használjunk

hajhullás és fejkorpa

ellen

3511

Mint a hajhullás és korpaképződés leg-hathatósabb ellenszere a világhírű *Dr. William Patterson-féle* szagtalanított és többszörösen rectifikált petroléum kivonat van elismerve. Ezen kivonat a forgalomban

Dr. William Patterson American Hair Petrol

kéven szerepel. Egy üveg ára 2 korona.
Kapható Aradon

Hánzu Nestor
Vöröskereszt Drogeria

Weitzer János-utca 2. sz.

Magyarországi főlerakat: *Sarabás és Stefanovits* drogulisták, Budapest, *Alagut-utca 5. szám* alatt.

VÁROS ÉS MEGYE.

Utcarendezések. A törvényhatósági közgyűlés megbizta a mérnöki hivatalt, hogy az új vasuti indóházzal kapcsolatban szükségesé vált forgalmi utak nyitására és rendezésének terveit, valamint költségvetését készítsse el. A közgyűlés arra az elvi álláspontra helyezkedett ebben a kérdésben, hogy a teherforgalom lehetőleg elválasztassék a személyforgalomtól és pedig oly módon, hogy az első a *Leiningen-utca* meghosszabbításával vagy az *Orczy-utca* a *Dobó-utca* bonyolítottassék le, az utóbbi pedig egyideig a mai útvonalon, de a *Béla-tér* rendezése után a *Miksa-utca* át. A mérnöki hivatal mindkét alternatívát szem előtt tartva oly terveket készített, hogy egyelőre csak a *Leiningen-utca* meghosszabbítása és az *Orczy-utca* rendezése oldassék meg. A rendezés költségei a felszabaduló telkek házbhelyekké való parcellázásából fedezhetné a törvényhatóság. Ha a közgyűlés az egész kérdés megoldását egyszerre akarná megoldani, akkor körülbelül 400.000. koronára lenne szükség.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1911. évi október hó 25-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. Özv. *Blazeovits Jánosné* kérelme, a szeszények háza részére kiszolgáltatott étel ára után pótléknak. A tanács előterjesztése a nagyikindai vasut részvényeire szükséges 132000 korona kölcsön kötelesevényének a város közönsége nevében a polgármester által való aláírás tárgyában hozandó határozat. A tanács előterjesztése a folyó évi június hóban leirt állami adók után községi adóban 196 korona 56 fillér elő és 3859 korona 84 fillér leírása tárgyában. A tanács előterjesztése a folyó évi július hóban elő és leirt állami adók után községi adóban 1485 korona 32 fillér elő és 552 korona 08 fillér leírása tárgyában. *Dulovics Oszkár* számtiszt kérvénye a IX. díjosztályba való sorozás tárgyában. Az aradi önkéntes polgári tüzoltó egyesület kérvénye az eddig élvezett 6000 korona évi segélyének évi 7000 koronára való felemelése tárgyában. Az aradi atletikai klub kérvénye évi segély felemelése tárgyában. Az aradi testgyakorlók köre kérvénye évi segély megszavazása tárgyában. *Keresztury Mihály* és társainak kérelme a *Mossóczy* telep utcáinak rendezése és világítása iránt. A városi tanács előterjesztése *Urmány János* újépület községi adómentessége tárgyában. Az egészségügyi bizottság előterjesztése *Vojdits György* okleveles gyógyszerész kérelme tár-

Maidt és Schrod

Arad, Andrássy-tér 17.

(Reinhart-ház.)

Férfi kelengye óriási választékban.
Nagy raktár nyakkendő különlegességekben — Férfi felöltők, Raglanok és gummi kabátok 80 keronától. 2168

Intézeti flu kelengyek dus választékban.
Szabott árak! — Szolid kiszolgálás! Városi és megyei telefon 765

gyában kétfélebeli gyógyszerár engedélyezése iránt. U. az előterjesztése Rácz Rezső gyógyszerész egy rendbeli kérvénye tárgyában új gyógyszerár engedélyezése iránt. A tanács betérjeszti a városi iskola-szék 1912 évi költség előirányzatát tárgyalás és jóváhagyás végett. A tanácsnak javaslata a gáji külváros egyes utcáinak rendezése iránt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A merénylő kávé. A vizsgálóbíró ma áttette az ügyészséghez a Fránkl ügy iratait. Most, a vizsgálat befejezése után az ügyészen áll az indítványozás sora, s ha a vizsgálat kiegészítésre nem szorul, úgy már néhány nap múlva a törvényszék elé terjeszti vádiratát. A törvényszéki orvos szakértők különben ma nyújtották be szakvéleményüket Fránkl elme-állapotáról. Az ügyet minden valószínűség szerint még a novemberi ciklusban, november 7, vagy 8-án tárgyalja az esküdtbíró.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Ph. R. Az ilyesmi megírásához sok rutin és még több ötlet szükséges.
K. E. Nem sok értéket találunk benne és így nem is adhatjuk ki.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, október 24.

Mostanában — bár mindenkor indokolt — nem az időjárás irányítja a gabonaárakat. Viszont azt sem mondhatni, hogy pl. az irányzatot a mezőgazdasági állapotról kisdott jelentés befolyásolja, mert legutóbb, dacára annak, hogy a tengeri termés kedvezőbbnek van feltüntetve, az ára nem esett vissza. Az áralakulást ezidő szerint jobbadára a kínálat és vételkedv mikénti jelentkezése szabja meg. És tekintve, hogy a kereslet nagyobb a piacra kerülő mennyiségénél, az árfolyamok emelkedése jut kifejezésre.

Elkelt a mai piacon:

1200 mm. buza	11.30—11.50
500 mm. új tengeri	8.00—8.20
6 tengeri	9.—
— mm. rozs	9.20—9.30
— mm. árpa	8.40—50
— mm. zab	8.80—9.—

As árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

1911. október 24.

Budapest, október 24

Készáru.

Amerika váltóatlan. Kínálat, vételkedv gyenge. 10 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

As árak 50 kilonként számítva:

Határidő.

	Dél	2 órai
	szárlat	szárlat
Buza 1911. októberre	11.93—11.94	11.90—11.91
Buza 1912. áprillist	12.11—12.2	12.13—12.14
Rozs 1911. októberre	10.70—10.71	10.74—10.75
Rozs 1912. áprillist	10.53—10.54	10.52—10.53
Tengeri 1912. májusi	8.61—8.62	8.63—8.64
Zab 1911. októberre	9.43—9.44	9.43—9.44
Zab 1912. áprillist	9.63—9.64	9.63—9.64

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Október 24. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	1.0.75
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	80.80
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ 0/0	79.—
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	30.80
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92.50
Magyar nyereménysorsjegy kölcsön	216.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	156.—
Oszták járdék papírban	91.40
Oszták járdék ezüstbe	91.75
Oszták járdék aranyban	114.75
Oszták koronajárdék 4 ⁰ / ₀	91.50
1880. évi osztrák államsorsjegy	157.—
Oszták-magyar bankrészevény	19.85
Magyar hitelbank-részevény	882.50
Oszták hitelintézeti részevény	636.50
Oszták-magy.-államvasuti részevény	726.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.19
Rémset birodalmi márka	117.72 ¹ / ₂
London vista	241.37 ¹ / ₂
Páris vista	95.93 ¹ / ₂
20 márkás arany	23.55

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. október 24.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	11.10—11.15
77	11.15—11.20
78	11.20—11.25
79	11.30—11.35

Buza (Temesvári kerek. áru):

75 kilogrammos	11.00—11.05
Rozs	9.40—9.50
Árpa	8.50—8.60
Zab	8.60—8.70
Tengeri	9.00—9.10
Tengeri (új)	7.50—7.60

Kőbányai sertéspiac.

— Okt. 24. —

Október 23. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 153—155 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 160—162 fillér. Középközép (páronként 240—280 klg.) 168—176 fillérig.

Sertéselészett: 1911. évi október hó 20. napján volt készlet 29166 drb. — 1911. október hó 22-én felhajtott 751 drb., — 1911. október 22-én elszállított 251 drb., — 1911. okt. 23. napjára maradt készletben 29666 drb.

A hisott sertésüzlet irányzata: lanyha.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerdán, 1911. október hó 25-én

C) bérlet.

C) bérlet.

A kis szökevény.

Operette 3 felvonásban. Irták: Seipmer Hicks és Harry Nicholls. Zenéjét szerzték: Monckson Lionel és Caryll Ivan.

SZEMÉLYEK:

Lard Coodl	Kulcsár L.	Gray Vinifried	Dlössy Nusi
Lady Coodl	Benkóné	Barclay	Huszár K.
Stanley	Vass Jenő	Paloni,	Cseh Ferenc.

Kezdets este 1/8 órakor.

URANIA

mezőfőnykép színház.

(Bérsé Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szerdán, 1911. október 25.

1. Pali mint tüzer. Humoros. — 2. Vadkacsa vadászok. Látványosság. — 3. A félelmes boszu. Dráma.

4. Enoch Arden.

Tennyson költeménye.

Előadások d. n. fél 6 órától kezdve este 11 óráig.

Árjérek: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A helyek kérésnek a nézőtérre kalap nélkül megjelennek.

As előadások tartama 2 óra.

As előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma szerdán, 1911. október 25-én:

1. Gulnara. Szenzációs dráma. — 2. Olasz katonai gyakorlatok. Nagy katonai látványosság. — 3. Az orvossgos üveg. Amerikai dráma. — 4. Burthean csoport. Érdekfeszítő varieté szám. — 5. 4 élettörténet. Dráma — 6. A felsült udvaló. Kacagató. — 7. Szent Antal kísérése. Legenda. 500 méteres kép. — 8. Pali hipnotizál. Kacagató.

Előadások délután fél 6 órától.

Árjérek: Párboly dícsenként 1 kor. Zárszék 1 kor. 2-3 hely 80 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapni a jegyszedeöknél.

Saját zenekar.

Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Egyéves önkéntesek

legújabb előírás szerint, legjobban és legolcsóbban felszerelteknek

Kolarits Nándor

Délmagyarország első és legnagyobb egyenruházati intézetében

Temesvár - Belváros, Mercy-utca 10. szám.

Árjegyzék és költségvetéssel szivesen szolgálók. Legszolidabb kiszolgálásért cégem régi jó hírneve kezeskedik. 3907

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Atzéli Péter-utca 2. (az udvarban)

Bakács Miksa

angol női divat-terme Arad, Kazinczy-utca 12.

A legegánsabb női felöltők
csak

GYÖRGY
MENYHÉRT

ÉS TÁRSA

Női felöltők

Áruházában

TELEFON:
855.

ARAD

ANDRÁSSY-TÉR 8

a Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

Szíves tudomására hozzuk a n. é. hölgyközönségnek, hogy az eddig megszerzett pártfogásuk fokozása céljából az őszi árukon feltüntetett szigorúan szabott árakból a mai naptól fogva 10% engedményt nyújtunk.

Ingyen

szerethet minden háziasszony értékes háztartási cikkeket, ha rendszeresen használja J

Knorr-féle makarónit
Knorr-féle zab-preparátumot
Knorr-féle gyermektápszert
Knorr-féle levest

Minden csomaghoz egy bon van mellékelve, a mely a kitűzött díjak ingyenes megszerzésére jogosít. — Árjegyzéket az elárúsítók küldenek vagy a gyár:

C. H. KNORR, Ges. m. b. H. Wels (Felső-Ausztria).

6741

Virág Kálmán

építőmester

elvállalja magán- és bérházak, valamint nyaralók stilszerű tervezését, művezetését, felépítését és leszámolását. Ugy szintén gazdasági épületek, silos és mindennemű beton és vasbeton munkák szakszerű elkészítését iroda és gyár-telep:

3821

ARAD,

Erzsébet-körút 59. sz.

Telefon szám 65.

Két kereskedő segéd
aki a román és német nyelvet
beszéli

azonnali belépésre
kerestetik.

Gáspár Henrik

5156

Boros Beni-tér 20.

Beteg ön?

Ingyen közlöm mindenkivel, miként szabadultam meg hosszas tüdőbetegségemtől (tuberkulózis, torokgyulladás és astma). Eredmény biztos. Ezért semmi díjazást nem kérek! Ezt mind csak azért teszem, mert betegségem alatt, midőn állapotom már általában reménytelen volt, elhatároztam miszerint ha olyan szert kapok, mely gyógyulásomhoz vezet, úgy azt az összes lapokban saját költségemen a nyilvánosság tudomására hozom.

5133

Krizek F.-né

Prag, II. 2007. szám (Böhmen)

Földbirtokosok!

5044

Háztulajdonosok!

Folyósítunk gyorsan

a legelőnyösebb feltételek mellett jutalék előleg nélkül, a becsérték 2/3 áig

TÖRLESZTÉSES JELZÁLOG KÖLCSÖNÖKET
ÉS VESZÜNK BIRTOKOKAT PARCELLÁZÁS CÉLJÁBÓL.

Kívánatra főtisztviselőnk személyes tárgyalás céljából saját költségünkre kiküldjük.

PROPPER és ÖRLEI bank- és váltó-üzlet Budapest, Andrassy-ut 32.

FAFELHORDÁSI VÁLLALAT.

Bárkinek faszükségeit mérsékelten áron lakásba szállítja naponta, pince, kamra vagy bármely egyéb helyiségből

LOVAS KÁROLY

lakás, ablak, parketa tisztító

és poloskairtó vállalata
Arad, Mihály-utca 86/B.

TELEFON 789.

4437

TELEFON 789

M. kir. Államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1911. október hó 1-től.

Állomások	Sav.		Gyv.		Tvas.	
	I-III	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II
Arad	5:08	6:08	9:29	11:37	4:16	4:51
Sotronya	5:22			11:53	5:08	5:08
Kürtös	5:37	6:29		12:07	6:35	5:25
Lökösháza	5:53			12:22	7:44	5:44
Bánhid majw	6:08			12:38	8:53	6:53
Országút	6:23			12:53	10:02	8:02
Kétegyháza	6:38	6:47	9:03	13:08	11:11	10:11
Ujkigyós	6:53	6:43	9:04	13:23	12:20	11:20
Békés-Csaba	7:08	7:06	9:23	1:11	5:19	6:19
Békés-Földvár	7:23	6:43	9:26	1:29	5:22	7:22
Mezőberény	7:38	6:56		1:42	5:33	7:33
Gyoma	7:53	7:07	7:29	1:54	5:42	7:42
Mezőtar	8:08	7:31	7:49	2:18	6:02	8:02
Pusztá-Pó	8:23	7:56	10:06	2:25	6:08	8:08
Pusztá-Tenyé	8:38	8:02	8:18	2:53	6:36	8:36
Szajol	8:53	8:03	8:19	3:01	6:42	8:42
Szelmek	9:08	8:27	8:34	3:23	7:10	9:10
Hjászán	9:23	8:49	8:43	3:35	7:16	9:16
Tápiógyörgye	9:38	9:01	8:52	3:47	7:22	9:22
Tápiószéle	9:53	9:19	9:05	4:03	7:34	9:34
Tápiószecső	10:08	9:26	9:17	4:19	7:40	9:40
Tápiósnály-Tápiósná	10:23	9:49	9:36	4:36	7:47	9:47
Mende	10:38	9:54	9:54	4:43	7:53	9:53
Gyömrő	10:53			5:02		
Maglód	11:08			5:17		
Rákcs	11:23	10:51	10:13	5:44	8:02	9:02
Kőbánya fel. p. u.	11:38	11:08	11:10	6:02	8:10	9:10
Budapest k. p. u.	11:53	11:22	11:22	6:19	8:17	9:17

Állomások	Sav.		Gyv.		Tvas.	
	I-III	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II
Budapest k.p.u.	11:53	7:05	9:00	9:00	12:20	5:08
Kőbánya fel. p. u.	11:38	7:21	9:11	9:11	12:30	5:25
Rákcs	11:23	7:36	9:21	9:21	12:40	5:42
Maglód	12:08	7:51	9:26	9:26	1:00	5:59
Gyömrő	12:23	8:06	9:31	9:31	1:10	6:16
Mende	12:38	8:21	9:36	9:36	1:20	6:33
Tápiósnály-Tápiósná	12:53	8:36	9:41	9:41	1:30	6:50
Tápiószecső	1:08	8:51	9:46	9:46	1:40	7:07
Nagykátá	1:23	9:06	9:51	9:51	1:50	7:24
Tápiószéle	1:38	9:21	9:56	9:56	2:00	7:41
Tápiógyörgye	1:53	9:36	10:01	10:01	2:10	7:58
Ujzán	2:08	9:51	10:06	10:06	2:20	8:15
Szelmek	2:23	10:06	10:11	10:11	2:30	8:32
Szajol	2:38	10:21	10:16	10:16	2:40	8:49
Pusztá-Tenyé	2:53	10:36	10:21	10:21	2:50	9:06
Pusztá-Pó	3:08	10:51	10:26	10:26	3:00	9:23
Mezőtar	3:23	11:06	10:31	10:31	3:10	9:40
Gyoma	3:38	11:21	10:36	10:36	3:20	9:57
Mezőberény	3:53	11:36	10:41	10:41	3:30	10:14
Békés-Földvár	4:08	11:51	10:46	10:46	3:40	10:31
Békés-Csaba	4:23	12:06	10:51	10:51	3:50	10:48
Ujkigyós	4:38	12:21	10:56	10:56	4:00	11:05
Kétegyháza	4:53	12:36	11:01	11:01	4:10	11:22
Országút	5:08	12:51	11:06	11:06	4:20	11:39
Bánhid majw	5:23	13:06	11:11	11:11	4:30	11:56
Lökösháza	5:38	13:21	11:16	11:16	4:40	12:13
Kürtös	5:53	13:36	11:21	11:21	4:50	12:30
Sotronya	6:08	13:51	11:26	11:26	5:00	12:47
Arad	6:23	14:06	11:31	11:31	5:10	13:04

Állomások	Gyv.	Sav.	Sav.	Gyv.	Sav.	Tvas.
Arad	12:32	2:14	4:04	7:08	6:32	11:18
Óthalom	2:26	4:15		6:43	11:28	
Maroscsanak	2:37	4:24		6:52	11:37	
Szent Miklós	2:49	4:37		7:05	11:51	
Opálos	2:55				12:01	
Ópálos	3:02	4:48		7:17	12:15	
Milóva-Odv.	3:07	4:53		7:22		
M. Radna (6)	1:06	5:15	5:01	7:45	7:29	12:28
Milóva-Odv. (1)	1:06	3:25	5:11	7:37	7:34	12:36
Konop	3:38	5:26		7:46	12:53	
Marosborsa	3:49	5:42		7:56	1:08	
Soborsin	4:06	6:08	8:17	8:12	1:23	
Zám	2:01	4:48	7:01	8:53	8:55	2:15
Marosborsa	2:19	7:28	9:14	9:20	3:07	
Marcillye	2:41	8:10	9:35	9:59	4:11	
Déva	3:07	8:45	10:07	10:39	5:09	
Piski (6)	3:18	9:03	10:15	10:52	5:21	
Piski (1)	3:25	9:11	10:34	11:07	6:00	
Alvincz	3:44	9:28	10:55	11:34	6:58	
Alvincz (6)	4:15	10:23	11:16	12:20	7:28	
Alvincz (1)	4:28	10:36	11:37	12:28	7:28	
Szentmiklós (6)	4:34	10:34	11:35	12:39	7:44	
Szentmiklós (1)	4:36	11:03	11:45	12:46	7:46	
Tótvá	4:57	11:31	12:04	1:13	8:22	

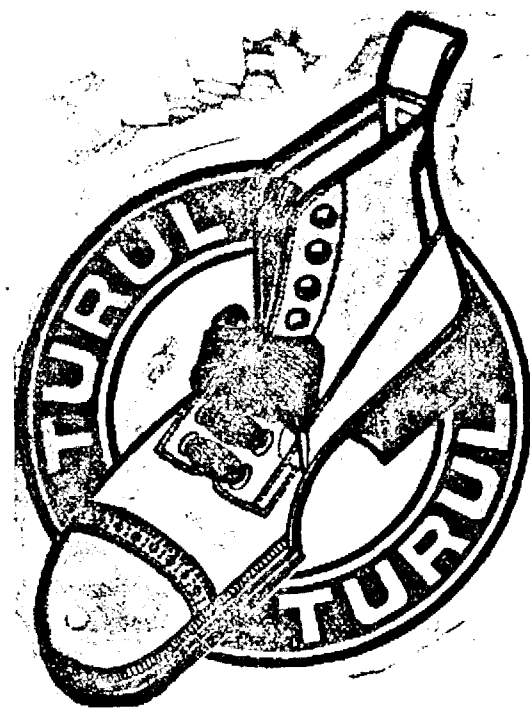
Állomások	Sav.	Gyv.	Sav.	Gyv.	Sav.	Vv.
Tótvá	8:16	9:51	10:57	2:05	8:51	
Szentmiklós (6)	4:16	4:16	11:19	2:31	9:51	
Szentmiklós (1)	4:23	4:23	11:21	2:36	9:57	
Alvincz (6)	4:31	4:31	11:32	2:50	9:57	
Alvincz (1)	4:38	4:38	11:42	2:54	9:57	
Szászváros	4:41	4:41	12:16	3:43	10:51	
Piski (6)	4:43	4:43	12:35	4:06	11:51	
Piski (1)	4:43	4:43	12:56	4:21	11:59	
Déva	6:15	6:15	13:39	5:15	12:28	
Marosborsa (1)	6:29	6:29	14:08	4:35	11:46	
Zám	7:11	7:11	13:59	5:15	12:28	
Soborsin	7:44	7:44	14:01	5:50	1:03	
Marosborsa	8:17	8:17	14:31	6:23	1:09	
Konop	8:58	8:58	14:57	7:03	2:23	
Milóva-Odv.	9:15	9:15	15:15	7:18	2:43	
M. Radna (6)	9:25	9:25	15:25	7:27	2:55	
M. Radna (1)	9:37	9:37	15:24	7:27	3:03	
Ópálos	9:44	9:44	15:26	7:28	3:16	
Opálos	6:14	9:52	15:25	7:35	3:25	
Opálos	6:21	10:00		8:02	3:52	
Szentmiklós	6:28				3:57	
Szentmiklós	6:38	10:14		8:18	4:24	
Maroscsanak	6:53	10:25		8:29	4:35	
Óthalom	7:08	10:33		8:38	4:44	
Arad	7:21	10:52		8:51	4:52	

Állomások	Sav.	Sav.	Vv.	Sav.
Arad	6:15	12:37	4:33	7:12
Újarad	6:26	12:49	4:45	7:23
Németság	6:42	1:05	5:03	7:38
Vinga	6:55	1:18	5:19	7:53
Orczifalva	7:06	1:29	5:30	8:04
Merczifalva	7:16	1:40	5:40	8:14
Szentandrá	7:27	1:53	5:52	8:24
Temesvár-Jv. ... tkt.	7:44	2:10	6:09	8:31

Állomások	Sav.	Vv.	Sav.	Sav.
Temesvár-Jv. ... tkt.	6:00	8:50	2:24	9:26
Szentandrá	6:30	9:08	2:42	9:44
Merczifalva	6:58	9:22	2:56	10:08
Orczifalva	7:14	9:32	3:06	10:18
Vinga	7:21	9:43	3:17	10:29
Németság	7:28	9:57	3:30	10:42
Újarad	7:38	10:13	3:47	10:57
Arad	7:48	11:22	3:56	11:08

(Sav. vasutak nem állomások.)

„TURUL“-CIPŐ

elegáns,
tartós,
jutányos.

Turul Cipőgyár részv. társ. Temesvár.

Főraktár: Arad, Andrássy-tér 13. Minorita-palota.

Üzletvezető: WEINBERGER EDE.

2992

1200 munkás és alkalmazott Árjegyzék ingyen és bérmentve. 130 fiók a bel- és külföldön.

Alkalmi vételek

és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstnemekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Wettzer János-utca, Minorita-palota.

Zsugocédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcserelésnek

TELEFON 438. TELEFON 438.

Építetők figyelmébe!

Csobán Tivadar

építészeti irodája.

Arad, Deák Ferenc-utca 20a. sz.

Van szerencsém értesíteni az építetők közönséget, hogy az építészeti téren mindennemű munkákat, úgy mint:

tervezéseket, új építkezést, régi épületek átalakítását

egy helyben, mint vidéken a legjutányosabb árban készik.

Tisztelettel:

Csobán Tivadar,

1881

építész.

Tyukszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használatával, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér.

Szab és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik ha az izzadó részeket „Peppo”-val ecseteljük. A mirigyeket kiszűritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. -- Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskának még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 421

a „MELOGEN” Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet

2 korona.

Kitűnő amerikai

gummi

a „NITER” 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárban ARAD, Andrássy-tér 22. sz. a megyeházzal szembe.

Költözők figyelmébe!

Világos világlási berendezéseket

cellárokkal

együtt kedvező áron felállítok és mellőtt szerez és szállít

KOCH DANIEL

Magyarország és telefonberendezési vállalkozó

Arad, Deák Ferencz-u. 42.

Hölgyeim!

saját érdekükben cselekszenek, ha Aradon, Salacz-utca 1. sz. ház II. emeleten levő

trotteur, concert, gyász és leányka kalap-divatszalonomat

meglátogatják, ahol nagy választékban kaphatók a párisi körutamból magammal hozott legújabb divatú női kalapok. Nagybecsű vevőimet

olcsó árról

és figyelmes kiszolgálásról biztosítom. Javítások és gyászkalapok kívánatra azonnal elkészülnek. Kérem szíves pártfogásukat, teljes tisztelettel: 4591

Maison Ritscher.

Hogy arca szép, fehér, üde és bájos legyen

Benzoetej-cremet 1 korona

Kárpáti-féle

és Benzoetej-szappant 70 fillér

vegyen, mert ez a legtökéletesebb és legjobb ártalmatlan szépítőszert.

4671

Fenti szerek eredeti minőségben kizárólag az egyedüli készítőnél:

Kárpáti János gyógyszertárban kaphatók Aradon, Boros Béni-tér 15. (Dengl-ház.)

Ha fáj a feje

használjon Kárpáti-féle pezsgőt, mely 5-10 perc alatt megszabadítja bármilyen főfájástól és migréntől.

1 üveg 12 adaggal és utasítással 1 korona.

Kitűnő gyomortisztító és kellemes ízű a Kárpáti-féle

pepohajtó,

mely minden fájdalom nélkül gyorsan és biztosan hat.

1 üveg ára utasítással 40 fillér. Postán 12 üveg bérmentve 4 kor. 80 fill.

Ennek rovátka minden más egy-
esetli beiktatásnak ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: János 162-ai M.
Kiadóhivatali telefon: 154. sz.
Szerkesztő: 357. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidéki az apró hirdetések posta útján is lehetséges — a szerkesztés a névvel — vagy levélbirtokosok. Felhívásnál a hirdetés száma mindenkor közzé kell tenni a megkezdésnél, (a jelölt levelet kérem) felhívásnál meg kell adni a kiadóhivatalt, az esetleges, váratlanul meg kell adni. Az apró hirdetések díja a sorok száma szerinti mértékű. Minden sor 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A vastagabb betűkkel írtakat sorok a kiadóhivatalban előzetesen jóvá kell látni. Az apró hirdetések előre megrendelendők. A hirdetés a kiadóhivatalban 3 hónapig megmarad. Hirdetéseket nem kell fizetni. A kiadóhivatalban a hirdetés felvétele 10 óráig lehetséges.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül elismertjük el nem vesszük, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Urlemben

28 éves róm. kath., distinctívált megjelenésű, előkelő társadalmi pozícióban 20—22 éves leány, vagy elvált asszony, esetleg fiatal özvegy ösmeretségét (nősülés céljából) keresi. Leveleket szordáig, illetve csütörtökig „50.000“ jellegére főpostán, posterestante kérek. 5158

Ha hull a hája,
használgon magyar haj-perolint,
Vojtek és Weisz. III-3329

Ki vesz nőül

20 éves félárva leányt 400.000 korona vagyonnal? Csakis komoly szándéku urak (ha vagyontalanok is) kikkél gyors házasság akadályba nem ütközik, irjanak e címre: L. Schlesinger, Berlin 18. 5045

Enyhe, jó illatu,

lugmentes mosdó szappan a Földes-féle Margit szappan 70 fillér. III-4331

LEVELEZÉS.

„Derüre-boru 135“-nek
levele van. 5176

Női kezek

ápolására legjobb a Vojtek és Weisz kézfinomítója. III-3329

„Esti találka“

Kiadóba levél ment, kérem átvenni. 5178

Soha

többé nem nyujtok alkalmat Önnek, hogy bátortalansággal visszaéljen. Igen sajnálom, hogy a legszebb reményekkel megindított barátságunk ily rövid idő alatt véget ér. Lívia. 5158

„Pálma 28.“

A kívánt helyre levél ment. Átvételét jelezze a lapban. Zigmár. 5155

Hajhullást

rögtön szüntet a Petrosafrol 1 koronára Földes Kelemennél. III-4331

ALKALMAZÁST KERES.

Nős egyén

gazdatiszti állást keres, 14 évi praxissal, igényem szerény, levél kéretik „Okleveles“ jellegre a kiadóba, melynek vétele után bemutatkozom. 4929

Egy intelligens

német kisasszony 1—2 nagyobb gyermek mellé azonnali belépésre ajánlkozik. Cím a kiadóban. 5114

Középkorú nő,

kinek 7 éves fia van és aki a főzés, varrás és mindenféle házi teendőket önállóan vezetheti, gazdaszonyi vagy főzőnői állást keres, helyben, vagy vidéken, csekély fizetés mellett. Cím a kiadóban. 5174

ALKALMAZÁST NYER.

Ügyes segéd,

rőfös és rövidáru szakmában, ki a magyar és román nyelvet bírja, október 15-iki belépésre kerestetik. Ajánlatok Eichner Adolphhoz, Ménes-Györökra címzendők. Ugyanott 2 tanuló is felvétetik. 5169

ÜZLETEK.

Egy szép

nagy boltelhelység kiadó. Deák Ferencz-u 40., Vas szállodával szemben. 5140

12 év óta fennálló

jóforgalmu vegyeskereskedés 8 szobás lakással és mellékhelyiségekkel más vállalat miatt november 1-ére átadandó. Bővebb felvilágosítást a tulajdonosnál Iszpravnik Lívius Kürtös, (Arad m.) 5144

KIADÓ LAKÁS.

4 szoba,

elő- és fürdőszobából és minden hozzátartozóból álló lakás Batthyány-utca 88/a. szám alatt november 1-től kiadó. Bővebbet a házmesternél. 4865

2—3 szobás modern lakások,

pince helyiségek, november hó 1-re kiadók. Bővebbet Steiner József műépítész irodájában. 7170

Boros Beni-tér 20. számú

bérházban 3 szoba, fürdőszoba és egyéb mellékhelyiségekből álló erkélyes lakás, valamint két üzlethelyiség f. évi november 1-re kiadó. Bővebb értesítést Laendler Aladár irodája nyújt. 5074

A poloska

teljes kiirtása csupán Vojtek és Weisz biztos szereivel érhető el. III-3329

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Aradi Cipészek

Termelő Szövetkezete fióküzlete:
Csermön, Weinberger Menyhért. 3451

Új női kalap divatterem.

Uri hölgyközönség szíves figyelmét felhívom Arad, Forray-utca gr. Hunyady-palotában megnyitott és modernül berendezett női kalap divatteremre, ahol legelegánsabb őszi és téli bécsi és párizsi modell kalapok dus választékban legolcsóbb árakban kaphatók. Kitűnő tisztelettel Havas Gizella 4931

6 darab pompás illatu

nagyszerűen habzó lugmentes mosdó szappan 1 korona Földes Kelemennél. III-4731

Benz-féle

benzinmotor, egy vaseszterga, egy vasfűrő, egy vasgalyapad, teljesen jókarban, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5137

Rum compositio

jó házi rum előállítása Vojtek és Weisznál. III-3329

Ha'ottak napjára

ajánlom dusan felszerelt művirág és ércoszoru raktáramat, már 1 koronától kezdve, Zimmerman Ignác diszmű és játékaru üzlete Arad, Szabadság-tér 21. 5077

Legújabb festőminták

kölcsönzésre is, két hétre 25 fillértől kezdve. Remek műlapok, olajnyomatok stb., lapban és kerettel. 112.000 kötetes kölcsönkönyvtár, vidékre is kedvezményes árban. Krausz Paulin, Szinbáz-épület. Telefon 511. sz. 4481

Eladó

egy, festett hálószoba berendezés, amely áll 2 ágy madracal, 2 éjjeli szekrény, 1 mosdó, 1 ruha szekrény, 60 koronáért eladó. Értekezhetni lehet Weitzer János-utca 17. sz. ajtó 16. sz. 5146

Török Gábor-utca 17. sz.

Tumó Lajos házában, 30 kiló friss toll eladó. Torma Herminnél. 5147

Tea tövmelek

finom, zamatos logolcsóbban Vojtek és Weisznál. III-3329

Karácsonyról

visszamaradt legdivatosabb doboz levélpapírok teljesen ép dobozokban 25% engedménnyel lesznek kiárusítva Ingusz I. és Fia könyv és papirkereskedésében Andrassy-tér 16. Maurer-féle kilométer autómobil- és kerékpár térkép ára 60 fillér. 555

OKTATÁS.

F. hó 15-én

gépírási, gyorsírási és könyvviteli tanfolyam megnyit. Mérsékelt tandíjak. Növendékek még főlvétetnek. Az elmaradt órákat különóránban, díjtalanul pótoljuk. Díjtalan, biztos állásközvetítés. Jelentkezni lehet Ziffer Sándornál Arad, Forray-u. gr. Hunyadi palota. 4904

Ha megfázott

ne orvosságot, de egy csésze Vojtek és Weisz féle teát igyék. III-3329

INGATLAN.

Kozár-utca 1. szám

alatt egy 450 □-öl kerti telek nemes gyümölcsfákkal beültetve, haszonberbe kiadó. Bővebbet Deák Ferenc-utca 18. Abrudán. 5171

KÜLÖNFÉLE.

Egy első emeleti jó páholy A. bérletre, bérletáron alul, kiadó egész salsónra. 5175

Elegáns

bérrautók

turára, napra, órára Deák Ferenc-utca 8. sz. Telefon 816. 2728

Ha nem jól eszik

a bizója, adjon neki Vojtek és Weisz hírneves állat tápporából. III-3329

Kerékpáros

Gyorsfutár

Vállalat ::

Telefon 848.

Iroda: Atzél Péter-utca 1. szám. (Zrinyi-utcai oldalon.) 3412

Jó egészségének

fontartására használjon mindenki Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkitűnőbb fájdalom-nélküli gyomor tisztító hájiszer. Ize édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 40 fillér. 12 üveg franco K 4-80. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertárban 4675
ARAD, BOROS BENI-TÉR.

13459—1911. a. h. szám.

Hirdetmény.

Közírré tesszük, hogy az 1911. évre elkészített nyilvános számadásra kötelezett vállalati adó állami ált. jöv. pótdadó kivetési lajstrom f. évi október hó 20-tól a város adóhivatalnál 8 napi közszemlére van kitéve

Erről az adóköteleseket azzal értesítjük, hogy netáni felszólalásikat és pedig:

a) azon adózók, kik az illető kivetési lajstromban tárgyalt adó-nemmel már a múlt évben voltak megróva, a lajstrom kitételének napját.

b) azon adózók, kik a kivetési lajstromban megállapított adóval a kivetés évében első ízben rovatnak meg, adótarozásukat az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi adóhivatalnál előterjeszhetik.

Arad, 1911. évi október hó 18-án.

A városi adóhivatal.

2201—1911.

Tótvaradi körjegyzőségtől

Hirdetmény.

A Tótvaradi körjegyzőség által építendő jégverem és a körjegyzői épületekben végzendő tatarozási munkálatok vállalati adására árlejtést hirdetek.

A munkálatok közül csakis az asztalos munkának egy része lesz ez évben végzendő, míg a többi munka 1912. év április havában.

Az árlejtés Tótvaradon a körjegyzői irodában 1912. év október hó 31-én d. e. 10 órakor fog megtartatni.

Kikiáltási ár: 3900 korona.

Vállalkozó köteles biztosíték gyanánt a kikiáltási árnak 10%-át a kör pénztárába befizetni az árlejtés jóváhagyása után, vagy az árlejtés napján.

Feltételek a hivatalos órák alatt alólirottnál megtekinthetők.

Tótvarad, 1911. október hó 17-én. 5168

Tomutia Vazu!
körjegyző.

Mindszentekre

ajánlunk saját tenyésztésű óriási nagy Cryzantenu mból

koszorukat

jutányos árban. Izléses kötészetért állami arany, egyesületi arany és több díszoklevéllel kitüntetve. Cryzantén virágaink megtekinthetők telepünkön. — Tisztelettel: —

Schveffer Testvérek

törv. z. bej. cég. 5163 Viola virágcsarnok.

ARAD, Minorita-palota.

TELEFON:

Üzlet . . . . . 337.
Telep . . . . . 601.

Vidéki megrendelőinket
kérjük a pontos cím
megadására.

24243—1911.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönségének 1912. évre összeállított köz-költség előirányzatát s tanács és a hármass bizottság üléséről felvett jegyzőkönyvek valamint az előirányzatokat felvilágosító melléletek folyó évi október hó 21-től számítható 15 napra a főszámvevő hivatalos helyiségében közszemlére kitétettek.

Ezen előirányzatokat bárki megtekintheti és azokra a tanácshoz címezve írásban észrevételeket tehet.

Arad, 1911. október 19.

A városi tanács.

790—1911. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági székének az 1912. évben szükséges honi Papir írószerek és iskolai cikkek szállítása iránt folyó év október hó 30-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: árjegyzék szerint. Bánatpénzül leteendő 100 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1911. évi október hó 16-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

794—1911. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a libás-dülői utnak 1911. és 1912. évi kavicsolása iránt folyó év október hó 30-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 300 köbm. kavics á 4 korona 30 fillér, ugyanennek beágyalása á 20 fillér.

Bánatpénzül leteendő 140 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1911. évi október hó 16-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

22935—911

Hirdetmény.

Az 1911. évi szeptember hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri bizottság által küldött összeirásai jegyzék 4 drb. ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. cz. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1911. évi október hó 24-től számítható 8 napra a városi fogyasztási adó felügyelőségénél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek névszerint, Reich Gyula, Sonnenschein Sándor, Tauber Franciska, Vass Mátyásné kik italmérési engedélyt kaptak, nem csak megtekinthetik, hanem az azokban kiténtetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adó felügyelőségénél észrevételeket.

Arad 1911. évi október 20.

A városi tanács.

Szakképzett

kereskedelmi egyesület titkára, a kinek hosszú, kereskedelmi irodában szerzett szakképzettsége van, a délutáni órákra könyvvezetői és levelezői állást keres.

Megkeresések „Kereskedelmi titkár” címre kéretnek. 5166

Tökölly Imre utca 15. száma (volt Halász-utca) Landauer-féle házat

üzlettel együtt

örökáron megvettem, ahol minden nap kóser, friss füstölt libacombot és mellet, saját savanyított káposztát, libaszirt kicsinyben, valamint nagyban kaphatni. Vidékre is szállítok bármily nagy mennyiségben. Továbbá mindenféle fűszer- és hüvellyárú a legjobb és legolcsóbb árban. Kérem a szives próbamegrendelést. Maradok alázatos tisztelettel 5177

Augenblick Ferencné

Telefon 63.

Porosz szalon

vasaláshoz darabos uradalmi

jutányos áron kapható

fűtőszén

12 porosz

bükkfaszén

65

RÓTH JÓZSEF

cégnél

5172

Telefon 63.

Lupényi diókoks csomagolt faszén

Aradon, Eötvös-utca 3 szám.

Kossak Sándor

fényirdája

Arad, Weitzer János-utca 3.

Felvételek naponta 9-6 óráig.

5083

Női felöltők

Oriási választék legújabb őszi és téli újdonságokban.

Legújabb angol felöltők,
divatkabátok,
plüsch kabátok,
női bundák,
costümök,
leány- és gyermek felöltők,

gyermek ruhák,
kész aljak,
juponok,
divat bluzok,
gyászruhák, gyászbluzok,
- jutányos szabott áruk.

4147

Radó Gyula

új divatáruháza Arad, Andrassy-tér. (Weitzer-u. sarok.) Telefon 238.